

ÉLETTÜNK

XVIII. évf. 5. szám (18. Jahrg. Nr. 5)

Az európai magyar katolikusok lapja

1986 május

FRANK MIKLÓS:

Mária: a válasz és a megoldás

GONDOLATOK A NŐI EGYENJOGÚSÁGRÓL

Századunkat mindig újra forradalmak rázkódtatták meg: politikai, nemzeti, szociális problémák törtek a felszínre és követeltek megoldást. Egyik sem múlt el nyomtalanul, szinte valamennyi alakított az emberiség arculatán. Egyik-másik mély sebet ütött rajta s ezek közül nem mindegyik hegedt be. Van azonban egy forradalom, amelyről ebben az összefüggésben nem szoktak beszélni és még forradalomként sem igen szokás emlegetni, bár meggyőződésem, hogy egyetlen hasonló megmozdulás sem rázta meg annyira alapjaiban az egész emberiséget, mint ez: a nők forradalma.

A század elején még lemosolyogták a női egyenjogúságot, a választójogot követelő „suffragette”-eket. A karikatúristáknak nem volt nehéz a dolguk: a női emancipáció harcos képviselői külső megjelenésük, fellépésük, beszédük stílusa által nem szolgálták a jobb sorsra érdemes ügyet. Ennek ellenére – vagy ettől függetlenül – a társadalomban megindult egy lassú fejlődés a nő társadalmi szerepének ártértekkelésére felé s ebben – minden ellenkező híresztelés ellenére – a katolikus egyház női szervezeteinek nagy része volt. A század második felében aztán olyanok ragadták kezükbe a nők ügyének zászlaját, akik nem voltak hajlandók további évszázadokig várni, míg a férfi-társadalom végre belátja a nőkkel szemben „századokon keresztül gyakorolt elnyomás jogtalanságát” és nagykegyesen elismeri az egyenjogúságot, hanem maguk akarták kiharcolni a nekik kijáró jogokat.

De nem is itt volt a baj, és mégcsak nem is azoknak a módszereknek alkalmazásában, melyek a forradalmi megmozdulások sajátjai. A hiba tartalmi jellegű volt. Az egyenjogúsági követelések más síkra csúsztak át.

Azokban az években – a 60-as évekre gondolok – divatossá váltak az olyan kifejezések, mint a „személy önrendelkezési joga”, az „önazonosság”, az „önmegvalósítás”, amelyek elvben egytől-egyig a személyi lelki fejlődés és érés pozitív szempontjait juttatják kifejezésre, amíg nem használnák őket más törekvések igazolására. És pontosan ez a viszály az, ami ennek a katasztrófává vált forradalomnak hátterében. A női egyenjogúsággért való küzdelem találkozott az ún. szexuális forradalommal, mely szintén a fenti kifejezéseket és természetesen a szabadságot írta zászlajára. Az „álszent polgári morál” és a „szexuális tabuk” leépítése, a „nők felszabadítása” voltak jelszavai. Ami aztán ténylegesen történt, az minden erkölcsi korlát ledöntése, a társadalom alapsejtjének, a családnak szétbomlasztása, az ember – és ebben az esetben a nő – rabszolgává tétele és emberi színvonalától való megfosztása volt. A nők jelentős hányada elfogadta a tételt: „a hasam az e-

nyém” és az önrendelkezés címén jogot formált arra is, hogy saját magzatát meggyilkolja, ha az éppen olyan pillanatban kezdett el élni, amikor az nem volt kívánatos. Az anyát a nők forradalma gyilkossá változtatta át. A tabuk leépítése a fiatalság szexuális függőségét és a lelki és szellemi értékek iránti eltompulását

az anyáknak nincsenek többé gyermekeik s a gyerekeknek nincs többé anyjuk”. – Nagyon messze vagyunk tőle Európában?

Természetesen fel kell tennünk a kérdést: van-e ebből a helyzetből kiút? Hol a megoldás?

Nem vagyok sem szociológus, sem po-

ALBRECHT DÜRER: MADONNA

Fárafestett kép (1494–95), Mamiano / Parma, Magnani gyűjtemény.

hozta magával. A válasz megkönnyítése nem elsősorban a menthetetlenül tönkrement házasságokon segített, hanem – alkalom szüli a tolvajt alapon – olyanokat is felbátorított rá, akik különben még meggondolták volna, ha másért nem, legalább azért, hogy gyerekeiknek ne kelljen a szülők hibájából szenvedniük.

A nők forradalma következtében számos egyéb intézmény is megrendült, pl. a nyugdíjrendszer, az idősek ellátása: egy évtized múlva nem lesz elég munkavállaló, aki befizet a nyugdíjalapba. Nehézségek merülnek fel az iskolák körül: a zilált családi viszonyok miatt a gyerekek jelentős része lelkileg beteg, neurotikus, nevelhetetlen, a létszámcsökkenés miatt pedig iskolák, tanítók, tanárok válnak fölöslegessé.

Folytathatnánk a következmények felsorolását. A tragikus az, hogy a forradalom által a nő nem önmagát találta és valósította meg, hanem elidegenedett önmagától, elindított egy öngyilkos folyamatot, mely nem tudni, hová vezet. Elgondolkodtató ez a német mondás: „A világnak akkor van igazán vége, ha

litológus, sem pszichológus, hogy e tudományok szemszögéből javaslattal állhassak elő, eltekintve attól, hogy nem vagyok benne biztos, vajon ők tudják-e a helyes választ. Ha a józan eszemre hallgatok, akkor az azt mondja: a hibát ott kell helyrehozni, ahol elköveltük. A feminizmusnak oda kell visszatérnie, ahol eltért eredeti célkitűzésétől, mondhatnánk úgy is: ahol elárulta a női nemet. A nő önmegvalósításának előfeltételei, hogy rátaláljon önmagára, megismerje önmagát, elfogadja önmagát és hűséges maradjon önmagához.

Szóval térjen vissza a főzőkanálhoz és a futószalagon való gyerekszüléshez? Azt hiszem, manapság Európában ép ésszel ilyesmit senki sem kíván. Ezen hál’ Isten túl vagyunk. Hogy azonban az anyaság és az otthon ápolása a nő természetének szerves része, tehát mindkettő, legalábbis mint lelki magatartás, önazonosságához hozzátartozik, ahhoz nem igen fér kétség. Persze azt hiszem, nincs sok értelme, hogy most azon vitakozzunk, mi teszi a nőt nővé, mi tartozik lényegileg hozzá és mi nem. A kér-

Az Életünk

szerkesztésében 1986. május 1-től személyi változás történik. Főtisztelendő dr. Harangozó Ferenc már nyugdíjban volt, amikor az akkori főszerkesztő, dr. Vecsey József (St. Gallen) temetéséről hazatérve, „ideiglenesen” elvállalta az európai magyar katolikusok lapjának szerkesztését. Azóta eltelt már legalább tíz esztendő és átmeneti jellegről senki nem beszélt. Az elismert főszerkesztő most másodszorra megy nyugdíjba. Nem az unalom vette rá, mert 76 esztendő ellenére még mindig fiatalos, hanem vasi lelkesedése, hogy a történelem számára megírja élete fontosabb szakaszainak kiemelkedő eseményeit.

Dr. Harangozó Ferenc a szombathelyi egyházmegye papja. Egész életén át tanított: az iskolában és a sajtó hasábjain keresztül. Szavai mindig határozottak voltak: ragaszkodott hitünk és nemzetünk eszményeihez. Még akkor is, ha olvasói más véleményen voltak. Mondanivalóját nem tantárgyként, hanem átélte valóságként adta át a Nyugat-Európában élő 280 ezer katolikus magyarnak. A Gondviselés megadta neki az erőt, hogy amit egy életen át tanult és tapasztalt, azt játszi könnyedséggel, mint nyugdíjas, tovább tudta adni. Köszönjük neki, hogy a megérdemelt pihenés idejét erre a rendszeres és nemes papi munkára szentelte.

Utóda főtisztelendő Fejős Ottó müncheni másodlelkész lesz. Felelősségteljes munkájában egy szerkesztőbizottság támogatja.

A papok és a hívek nevében köszönöm a tollat átadó dr. Harangozó Ferencnek eddigi tevékenységét és az új szerkesztőt pedig arra kérem, hogy legalább az első nyugdíjág vállalja a nehéz feladatot

P. SZÓKE JÁNOS, püspöki helynök

désre nem fogalmakkal kell válaszolni, hanem eleven valósággal, a nő megismerésével, Máriával.

Igen, Mária a válasz és a megoldás. Az ő válasza Isten tervei hallatára, a „Legyen nekem a te igéd szerint”, lett a megoldás az egész emberiség számára, a kiút a zsákutcából. De ezt a választ csak olyan valaki adhatta, aki egészen nő, aki ezáltal önmaga lényegéhez mondott igent, önmagát valósította meg a legnagyobb szabadságban, gyakorolva önrendelkezési jogát. Mária a női lét teljessége: „Áldott vagy te az asszonyok között...” Ő az az ember, aki a legtöbbet tette az emberiségért, amennyiben egész női lényét Isten embert-mentő tervei rendelkezésére bocsátotta. Ez Mária feminizmusa.

Május van: a tavasz, a virágok hónapja. Ezt a hónapot ajánljuk Máriának, mert hűséges maradt önmagához. És ezért van ebben a hónapban anyák napja is, hogy minél több nő rátaláljon önmagában Máriára. Ez a májusi, máriás feminizmus lehet az emberiség számára a kiút.

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

A római szinódus zárójelentésének teológiai kiértékelése

IV.

A ZSINATHOZ VALÓ HŰSÉG

A szinódus nemcsak hangoztatja, hogy az egyháznak természetfeletti jellegét kell szem előtt tartanunk, hanem leírja azokat a forrásokat is, melyekből az egyház lelkiességét meríti: Isten ígését és a liturgiát. Jelen cikkünkben csak az elsővel foglalkozunk.

A szinódus ebben a részben ismételtén a zsinatnak „Az isteni kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúciójára” utal és ezzel is jelzi, hogy a zsinathoz hű akar maradni, sőt amennyiben szükséges, vissza is akar térni a zsinati tanításhoz. Nem arról van szó, hogy a zsinat előtti, vagy pláne a századkezdeti katolikus mentalitást „restauráljuk”! Minden kor mentalitásában vannak olyan tényezők, melyek a kor sajátos problematikájának, felfogásának felelnek meg s melyeket idővel megint ki kell küszöbölni. Maga a hittudat sem fejlődik mindig egyenes irányban, különböző tévedésekre reagálva, azokat aztán részben — amennyiben igazságot tartalmaznak — akceptálva, halad előre. De vannak alapvető hitigazságok, melyek sohasem vesztek el érvényüket, s a zsinatok általában ezeket ki is emelik. Ezért kell a zsinat tanítását, amennyiben egyszer elferdítették volna, eredeti tisztaságában helyreállítani.

SENTIRÁS, HAGYOMÁNY, MAGISZTÉRIUM

Az egyház Isten ígését hallgatja és hirdeti az embereknek. Ezért az evangélium hirdetése főfeladata az egyháznak, elsősorban a püspököknek. Érthető, hogy az egyház felelősnek érzi magát a hit tisztaságáért. Ezért a szinódus emlékezetünkbe hívja a már említett dogmatikai konstitúció első pontját. A zsinat — olvassuk e pontban: „követve a trentói és az I. vatikáni zsinat nyomdokait, ki akarja fejteni a helyes tanítást eredeti tisztaságában az isteni kinyilatkoztatásról és átszármazásról, hogy az üdvösség üzenetét az egész világ hallja és higgye, a hitben remélje, és a reményben szeresse” (1).

A szinódus fájlalja, hogy a zsinat után sokan ennek a konstitúciónak a tanítását figyelmen kívül hagyták, ill. csak szelektíve ismertették. Nevezetesen figyelmen kívül hagyták, hogy az egzégetáknak ugyan a szentírás értelmét sajátos tudományos módszereikkel kell kutatni, de a hit szempontjából munkájuknak csak előkészítő jellege van. „Mindez ugyanis — olvassuk a zsinati dokumentumban — a szentírás-magyarázatot illetően végső fokon az egyház ítéletének van alávetve, mert az egyház Isten ígéje megőrzésével és magyarázatával isteni parancsot teljesít, és isteni szolgálatot lát el” (12).

A szinódus akkor is csak ismétli a zsinat tanítását, amikor megállapítja, hogy nem lehet elválasztani az egyház élő hagyományától és tanítóhivatalától a szentírás hiteles magyarázatát. Előfordul ugyanis, hogy a teológusok nem törődve a tanítóegyház döntéseivel egyes egzégetáknak — akik sokszor nem is katolikusok — vitatható és vitatott nézeteit átveszik és erre a bizonytalan talajra építik fel elméleteiket. Mily messze esik ez az eljárás attól, amit a zsinat a már említett konstitúción követel: „A szentírás ugyanis Isten sza-

va, mert ez van benne írásba foglalva a Szentlélek sugalmazására. A szenthagyomány viszont Isten szavát, amelyet Krisztus Urunk és a Szentlélek bízott az apostolokra, sértetlenül származtatja át ezek utódaira, hogy azt igehirdetésükkel, az igazság Lelkének fényénél, hűségesen őrizzék, kifejtsek és terjesszék. Ennek következtében nem csak a szentírásból meríti az egyház az összes kinyilatkoztatott dolgokra vonatkozó bizonyosságát. Mindkettőt egyforma áhítattal és megbecsüléssel kell tehát elfogadni és tisztelni” (9). „Kizárólag az egyház eleven tanítóhivatalára (magisztriumára) van bízva az a feladat, hogy hitelesen Isten írott vagy áthagyományozott ígését magyarázza” (10.).

A PÜSPÖKÖK TANÍTÓHIVATALA ÉS A TEOLÓGUSOK

Ne gondoljuk, hogy a szinódus leértékeli a teológusok munkáját. Ellenkezőleg örömet és elismerést fejez ki, hogy a zsinati dokumentumok előkészítésében és később magyarázatukban oly hathatós munkát végeztek. Az egyháznak főképpen a mai időben szüksége van a teológiára, hisz a teológia a hit elmélyítését szolgálja. A híveknek is szükségük van a teológiára, hogy teljesíthessék az első Péter-levelel intését: „Mindig álljatok készen arra, hogy megfeleljetez mindenkinek, aki reménységtekről kérdőre von titeket” (1Pt 3, 15). A szinódus erre vonatkozóan két hibától óv bennünket. Nem szabad oly véleményeket, melyek a teológusok közt még vitások és az egyház részéről nem nyertek jóváhagyást, igazságként a hívek közt elterjeszteni, mert ez zűrzavart okoz. Bármilyen nagy érdeme van egy Rahnernek vagy egy Congarnak a teológia vonalán, sem Rahner, sem Congar nem szabhatja meg, mit kell hinnünk, ezt csak az egyház tanítóhivatala teheti. A másik hiba abban áll, hogy egyesek szembehelyezik egymással az egyház doktrinális és pasztorális feladatát. A tanítói hivatalt a teológusokra akarnák bízni, a püspökök sajátos feladata csak pasztoráció lenne. Ezzel szemben a szinódus az egyház hagyományos nézetét vallja: a püspökök épp azáltal a nép pasztorai, hogy az igaz hit útját mutatják meg és a hitet veszélyeztető nézeteiket kizárják. A püspökök tehát a népnek a tulajdonképpeni hit-tanítói.

AZ EVANGÉLIZÁCIÓ

A szinódus az evangélizációban, azaz a missziós igehirdetésben látja az egyház egyik fő feladatát. A püspökök nemcsak a hívek tanítói, hanem a hit hirdetői is. Hivatva vannak arra, hogy Krisztus evangéliumát az egész földön terjesszék és minden népet Krisztusnak megnyerjék. Ebben a küldetésben részesülnek a papok és diakonusok is. De nemcsak a híveket kell evangélizálni, hanem önmagukat is, hisz az evangélizáció nemcsak szóval, hanem példaadásal, élő tanúságtétellel is történik. Tanúságtétel görögül annyi mint martírion. Akkor vagyunk igazi hit-hirdetők, ha életünk feláldozásával is készek vagyunk Krisztus mellett tanúságot tenni. A tanúságtétel főképpen manapság szükséges, mert az a veszély fenyeget — jegyzi meg a szinódus —, hogy az ifjú generáció már nem ismeri az evangéliumban gyökerező erkölcsi elveket. A morálisban ugyanis egy bizonyos erkölcsi minimizmus kapott lábra.

Ezek után érthető, hogy e pontban mit javasol a szinódus. Fokozottabb erőfeszítéssel kell az evangélizáció munkáját végezni. Ehhez viszont szükséges, hogy rendelkezésünkre álljon egy megbízható integrális és rendszeres katekizmus. S mivel a zsinat után több nemzeti katekizmus jelent meg, mely né-

A világegyház életéből

A PÁPA A MUNKÁSOKNÁL

II. János Pál pápa Szent József ünnepét, március 19-ét, a Firenze közelében fekvő Prató városában a munkásokkal töltötte. A 180.000 lakosú ipari városban összesen 70.000 munkás dolgozik. Torino után a második olasz város, ahol a legmagasabb a más vidékről bevándoroltak száma, akik munkakeresés végett hagyták el szülőföldjüket. A pratói papság lelkipásztori tevékenységében központi helyen áll a munka világa. Ebben a tekintetben az egyik legbuzgóbb, leghaladóbb helyi egyházzól van szó. Számos kezdeményezés közül az egyik legjelentősebb a „Húsvét a gyárakban” mozgalom, amelynek több éves hagyománya van. Az egyházmegye püspöke minden évben más gyárban, húsvét táján szentmisét mutat be, amelyet háromnapos lelki felkészülés előz meg.

A Szentatya fél 11-kor találkozott a munkások tömegével, mintegy 10.000 emberrel. A munkásokhoz intézett beszédében a Szentatya mindenekelőtt a munka keresztény értelmezéséről elmélkedett. Az emberi munka hivatásának példaképe Jézus, aki nevelőatyjával, Szt. Józseffel együtt folytatta ácsmesteri tevékenységét. A keresztény felfogás az embert és méltóságát részesíti előnyben. Bármilyen munka célja mindig maga az ember, — idézett a pápa „Laborum Exerciens” kezdetű enciklikájából. Az ember „szent” mivolta összehasonlíthatatlanul fontosabb a munkánál. Mindent, ami a munka tökéletesítéséhez szükséges, a technikát, a tőkét, a nyereséget az ember szolgálatába kell állítani. A II. vatikáni zsinat tanítása szerint az ember értékét lét-minősége határozza meg, nem pedig az, amit létrehoz. MK

AZ IFJÚSÁG VILÁGNAPJA

A Szentatya Virágvasárnap délelőtt az egyházmegyéjéből és a világ minden részéről összesereglett fiatalokkal a Szt. Péter téren tartotta meg az ifjúság első világnapját.

A Szentatya itt emlékezett meg legújabb kezdeményezéséről: azt óhajtott, hogy minden évben Virágvasárnap tartsák meg az ifjúság világnapját. Nemcsak Rómában, a pápa körül, hanem a helyi egyházakban is, a püspökök körül. A Szentatya üdvözölte a jelenlevőket, de azokat a fiatalokat is, akik nem jöhettek el Rómába, hanem otthon tartják püspökükkel az ifjúság világnapját.

A pápa emlékeztet Jézusnak a gazdag ifjúhoz intézett szavaira is, amelyet talvaly a fiatalokhoz szóló levelében magyarázott. A húsvéti zárandokok éltezik Jézust. De a lelkesedést hamarosan igyekeznek elfojtani a farizeusok, akik azt kérik Jézustól, tiltsa meg tanítványainak a kiáltozást: Mire Jézus megjegyzte:

„Ha ezek hallgatnak, a kövek kiáltanak.”

mely hitigazságot, ha nem is tagadott, de elhallgatott, a szinódus azt javasolja a szentatya, hogy adasson ki egy egyetemes katekizmust, mely a mai koraknak megfelelően kifejtje az egyház hitbeli és erkölcsbeli tanát. Ez szolgáljon normálul a helybeli, nemzeti katekizmusoknak. Gondoskodni kell megfelelő kézikönyvről is, melyet a papságra készülő fiatalok felhasználhatnak s mely nemcsak a tudomány és pedagógia követelményeinek, hanem az egyház érületének és lelkiességének is megfelel.

A Szentatya ezután egy problémát bízott a fiatalokra. Az ENSZ 1986-ot a Béke Nemzetközi Évének nyilvánította. A most folyó év tehát a békéért végzett imádság éve is. Ebben az imában egyesülünk Krisztus valamennyi követőjével, de a nem keresztény vallások híveivel is. A pápa ebből a célból felhívást intézett a világvallások felelőseihez, hogy októberben, Assisiben tartsanak közös imaösszejövetelt a békéért. Most megismételte a fiataloknak 1985-ös békeüzenetének témáját: a béke és a fiatalok együtt haladnak. A békéért végzett imában különleges módon vegyenek részt a fiatalok. Így növekedjék nagy erkölcsi erő abban a világban, amelyet a fegyverkezés, a terrorizmus, az emberi jogok megsértése fenyeget. (Magyar Kurir)

LENGYELORSZÁG PROBLÉMA NÉLKÜL ?

Glemp kardinális kijelentette: „A pápa lengyelországi látogatásával kapcsolatban nem merülnek fel problémák.”

Valószínűleg békítő szándékkal választotta e szavakat a primás, vagy szépíteni akarta a helyzetet. A lengyel hatóságok minden esetre elzárkóznak a tervezett danzigi és lublini látogatás engedélyezésétől. Danzig (Gdansk) a betiltott Szolidaritás-szakszervezet fellegvára, félnek a szervezet feledésétől. Másrészt Lublin egyetemi város, tartanak a „tűzveszélyes” fiatalok politikai lánggalobbanásától.

Az sem jelentene jóponton a Kremel felé, hogy a határhoz közel eső Lublinból a Szovjetunióban is hallgathatnák rádión keresztül a pápa üzenetét a szovjet polgárok.

Nehogy azonban túl kevés legyen a hatóságok gondja a pápai látogatással kapcsolatban, majdnem elkerülhetetlen a varsói Szent Szaniszló (Stanislaus) templom felkeresése, amelyben Jerzy Popieluszko, a kivégzett lelkész ünnepelte tömött templomban a szentmisét. Mivel, a templom falánál van a sírja is, amely valóságos zárandokhelyé változott. A lengyel katolikusok felteszik a jogos kérdést, a látogatásért milyen árat fog követelni cserébe a szovjet kormány az országtól.

Ezt az „árat” a hívőknek kell majd megfizetni, minthogy a szovjet semmit sem ad ingyen. Kiváltképpen nem a katolikusok részére. Kivéve „szociális jutatait”, a pszichológiai kényszerkezelést és a börtönbe, vagy munkatáborokba szóló „beutalást”. KNA

Ismét kapható! Rendelje meg!

Hermann Egyed: A KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE 1914-IG

Az egyetlen modern magyar egyháztörténeti mű második, javított kiadása. Nélkülözhetetlen kézikönyv. Csak fűzve kapható.

582 oldal. Ára DM 32,— + portó.
Megrendelhető az ár egyidejű beküldésével az Életünk kiadóhivatalánál.

Isten, élet és mosoly

„Hol van az Isten?” — kérdezték tőlem többen is. Tényleg, hol létezhet? Fölöttünk, mellettünk, bennünk? Mielőtt tovább halmoznánk kérdéseinket, nézzük meg, mi jellemző rá legjobban, hol tudjuk „nyomait” leignkább felfedezni?

Isten alkotta — ha úgy tetszik: szavával, ha úgy tetszik akarataival — a világmindenséget, köztük azt a viszonylag kicsi bolygót is, amelyet Földnek nevezünk és amelyre reászülettünk. Ha ezen a földünkön körülnézünk, legfeltűnőbb, hogy rögtön életet, az élet ezer formáját és megnyilvánulását látjuk magunk körül. Ki adta, ki helyezte beléjük az életet? Csakis az Élet maga. Kiderül, hogy Isten lényege egyrészt az élet. A dinamikus, a mozgó, a fejlődő, a változó élet tőle jött. Ő tehát a mozgó, fejlődő élet maga? Nem! Számtalanszor megfigyelhetjük életünk folyamán, hogy egy bizonyos fejlődés után a dolgok elérik telítettségüket, fejlődésük tetőpontját és utána megnyugsznak, legalábbis egy időre. Istennél az élet olyan formája mutatkozik, amelynek tökéletes telítettségében nincs szüksége mozgásra — és mégis él. Legfelsőbb fokon, szellemi síkon is.

Majdnem minden énekben vagy dalban az élet legfőbb és legfontosabb tartozékát éneklük meg, a szeretetet. Szeretet nélkül nincs élet, csak bánat és végül halál. A Szeretet tehát Isten lényege másrészt.

Hol az Isten? Ahol élet, ahol szeretet van. Főleg bennünk, de található körülöttünk is, fellelhető mellettünk is.

Amíg azonban a földi élet évezredek — vagy még hosszabb távon — belénk rögződött tapasztalatait géneinkben magunkkal hozzuk, ezek főleg emberi megmaradásunkat (egoizmus, bűvölés és így tovább) célozzák, van másfajta élet is. E kettő látszólag ellentmondásban, örök harcban áll egymással. E második a szellemi élet — amely nem egyenlő az emberi lét különböző formáiról, pl. tudományok útján az értelem által felépített elmélet-balmazokkal. Bár ezek is idetartoznak, de csak másodsorban, — a szellemi élet nagyobb részt egyenlő a „lelki” élettel. Ide tartozik a szeretet, igazság, jószág, hit, remény és még sok minden. Amíg tehát a földi élet önszeretetet követel, a lelki élet osztogató, önfeláldozó szeretetet vár viszonzás nélkül. Itt torkollik a lelki élet az „örök” életbe, míg a földi élet, amely csak a maga javára ügyködik, az enyészet martalékává válik egyszer. Világos, hogy a szellemi-lelki élet az örök forma, az örökös lét felé halad. Az öröklét Istennél tökéletes módon található, harmadszor ez az ő lényege.

Miért csüngünk annyira létünkön? Már a földi életben érezzük, milyen nagy érték, jóllehet sokszor fájdalmas, tragédiáktól átszótt, szenvedésekkel teli. Érezzük: ajándékba kaptuk és ajándékot — még ha értéktelen is — nem szokás eldobni. Hát még, ha élet, ha kincs, ha Istentől jön! Szellemünkben-lelkünkben fokozottabban érezzük az Istenhez kötöttséget.

Bár nincs olyan ember, aki ne gondolt volna még arra, hogy véget vet életének, mégis ragaszkodunk hozzá, mert érezzük, Isten felé vezet. Isten felé, aki egyenként szólít bennünket, aki lelkiségéből csurrantott lelkünkbe egy csöppet. Ez az a „mennyei ország”, amelyről Jézus azt mondta, közel van, elközeltet hozzátok. Minden kis öröm, csipetnyi jószág, szívmelegítő mosoly jel-

zőkő Isten öröme és jósága felé. Reméljük, ha egyszer előtte állunk — háttorzongató ügyetlenkedéseinket, bűneinket látva — lesz Istennek mosolyra kedve.

Persze lesz olyan, akire nem futja Isten mosolya. Aki világmindenséget, életet, szeretetet, jószágot, lelket, szellemet a véletlen művének tart csupán. Vagy azért, mert véletlenül olyan ostoba, vagy azért, mert szánt szándékkal istentagadó. Természetesen a felvilágosultság magas lován ülve és valamilyen „... izmus” álarca mögött a nagy Ellentmondó lovajaként. Ezen nem lehet mosolyogni.

Viszont: Isten az élet mosolya.

Az élet az Isten mosolya.

A mosoly Isten életének sejtése.

Fejős Ottó

VÁRADI ANTAL * (1854–1923):

Ave Mária

(Részlet)

Szent csönd van fönn s alatt. Zengő harang
Zsong, bong, kicsiny toronyban; ing a lomb,
Reng, hajlong, bontja, bántja untalan
Az esti szél, mely rajta átbolyong;
S miképp egy véghetetlen glória:
Terjeng a zsongó „Ave Maria”.
Nyomán imádság szent virága nő:
„Az én anyámat áldd meg, égi nő!”

Ilyenkor rózsabimbó lesz a szív,
Halkan feselni kezd, kinyíl, kitarul
S a fenkölt érzélem, mely benne vív,
Az égbe röppen édes illat-árul.
Oly jól esik, hogy kiket szeretünk
Fönn és alatt — mindért
könyöröghetünk.

S imám oly benső, olyan tiszta, hő:
„Az én anyámat áldd meg égi nő!” ...

* Váradi Antal író, költő, drámaíró. 1873-ban szerzett bölcsészdoktori-, majd tanári diplomát. 1895-től kezdve a budapesti Nemzeti Színház dramaturgja és nyugalmába vonulásáig a Színművészeti Akadémia igazgatója. Drámái közül legsikerültebb a bibliai tárgyú „Iskarióth”. A századforduló idejének rendkívül népszerű költője volt. Legtöbbit „A strassburgi harangok” és „Az ezüst-fátyol legendája” c. költeményeit szavalták. Minthogy, május Szűz Mária, az égi anya- és a földi édesanyák hónapja, ezért választottuk ki a közölt szép, régi verset.

A HITANI KONGREGÁCIÓ ÉS A FELSZABADÍTÁSI TEOLÓGIA

Az úgynevezett felszabadítási teológia 1984 nyarán nyilvánosságra hozott kritikája után a Vatikán egy hétvégén közzétett második dokumentumban hangsúlyozza az egyház felszabadulást hozó küldetését. A Hittani Kongregáció által kiadott első instrukció a dél-amerikai viszonyokra vonatkoztatott felszabadítási teológiában érvényesülő marxista befolyás ellen emelt szót. Ez a második útbaigazítás viszont határozottan állást foglalt a keresztények elkötelezettsége mellett az elnyomott emberek és társadalmak felszabadítása és szabadsága érdekében. A Hittani Kongregáció prefekusa, Ratzinger bíboros ebből az alkalomból adott nyilatkozatában hangsúlyozza a keresztények jogát a passzív ellenálláshoz, amely új lehetőségeket és módszereket nyit meg az elnyomás alatt szenvedő emberek felszabadítására. A Vatikán új állásfoglalása a rendkívüli helyzetekben, utolsó lehetőségként, nem zárja ki a fegyveres küzdelem jogosultságát sem az erőszakon alapuló és tartósan elnyomó hatalommal szemben. A bíboros kifejtette továbbá, hogy ezt a második vatikáni dokumentumot az ezzel kapcsolatos előzetes, 1984-es instrukcióval együtt kell értelmezni.

kathpress

Egyház és világ

II. János Pál pápa április 13-i látogatása a római zsinagógában érthetően nagy visszhangot váltott ki. Míg a római zsidóság osztatlan lelkesedéssel üdvözölte a közeledésnek ezt a jelét, a zsidó világszervek képviselői és izraeli politikusok kevesellték a pápa gesztusát. Chaim Herzog, Izrael elnöke pl. kijelentette, hogy a „történelmi igazságtalanság”-ot a zsidóság ellen addig nem lehet jóvátenni, amíg a Vatikán el nem ismeri Izraelt. — Az arab államok olaszországi nagykövetei közös nyilatkozatban elismeréssel adóztak a pápai látogatás „nemes indítókai”-nak, de egyszerűsmind óvtak attól, hogy ez a gesztus — mint kifejezték — „előjátékává váljék olyan elvek feladásának, melyek a Vati-

Tripoliból származó értesülések szerint a líbiai hatóságok április elején tartóztatták a főváros katolikus püspökét, több papot és egy apácát. A Líbiában, olasz szülőktől született püspök, Giovanni Martinelli érdekében az olasz nagykövetség közbenjárt a líbiai kormány-nál és erélyesen tiltakozott őrizetbe vétele ellen.

*

A KIRCHE IN NOT, a „Szükséget szenvedő egyház” nevű segélyszerv felhívással fordult Mikhail Gorbacsov szovjet pártvezérhez, hogy tegye lehetővé a Szovjetunióban a vallásszabadságot. „A legbiztosabb út a béke és a jólét felé az ön hatósága alatt álló területen, az istenhívó emberek üldözéséről” — írja Pater Werenfried van Straaten a szervezet alapítója.

*

A világ népességének 30 %-a keresztény. Kb. 1,4 milliárd a katolikus, protestáns és ortodox. A nemkeresztények száma 3,3 milliárd. — A legnagyobb tömböt a 825 millió katolikus képezi. Ezt követi a 700 millió izlám hívő, majd a 600 millió hindu. A protestánsok száma 400 millió. A legkisebb keresztény csoport az ortodoxé: 160 millió.

Irányi püspök látogatása Argentínában

A külföldi magyarok püspöke, Irányi László, többszöri meghívás után, amelyeket elfoglaltsága miatt kénytelen volt lemondani, — most ellátogatott Argentínába. Buenos Airesben felkereste az egyházközségeket, találkozott az Argentínai Katolikus Magyarok Szövetségének vezetőivel, március 14-én pedig főpapi szentmisét tartott a Mindszentynumban. Másnap, vasárnap, Domokos László lelkész kíséretében látogatta meg a cordobai magyarokat, akikkel együtt ünnepelte a szentmisét, majd látogatást tett az ottani Magyar Körben, ahová a kör elnöke, Rakolcai Géza és Botond László kísérte el.

Kedden Irányi püspököt Aramburu bíboros-prímás fogadta kihallgatáson. Ezt követően Irányi püspök sorra látogatta a chrlaverti Öregotthont, a Szt. László Kollégiumot, a Cserkészházat, a Hungáriát és felkereste a szanisdrói püspököt is.

A szerdai napot Platánoson töltötte: délelőtt a mátereknél, délután a wildei egyesületben, este a Valentin Alsina-i Dalkörben.

A magyar püspök hosszas beszélgetések során megismerkedett a lelkészek sokrétű gondjaival és szerteágazó munkásságával, de szakított időt a híveivel való ismerkedésre is.

M A G A M R Ó L

Budapesten születtem 1936-ban. A forradalom után kerültem határon túlra. Bécsben végeztem a teológiát és ott is szenteltek pappá. Több mint tíz éven keresztül a bécsi főegyházmegyében működtem káplánként és plébánosként.

1975-ben Mindszenty bíboros kért ki König bécsi érsektől magyar pasztoráció végzésére. Nehezen „kölcsonzött” ki, miután náluk is súlyos a paphiány és én a főegyházmegyéjéhez tartozom.

Tizenegy éven keresztül a Stuttgarti Magyar Missziót vezettem. A „sajtóapostolkodás” útjára most léptem: ezen az úton kívánom szolgálni Teremtőmet, egyházamat és magyar népünket.

Fejős Ottó

kán eddigi magatartását az arab-izraeli konfliktusban jellemezték”.

*

A Szentatya kihallgatáson fogadta a litvániai Kaunas apostoli kormányzóját, Liudas Povilonis érseket. A beszélgetés egyik témáját a pápa esetleges látogatása képezte a balti szovjet rész-köztársaságban, Litvánia kereszténnyé válása 1987-re eső 600. évfordulója alkalmából. Római litván körök nézete szerint a pápa óhaja aligha válhatik valóra a Szovjetunió elutasító viselkedése miatt.

*

Vasárnap, április 13-án II. János Pál pápa egy 18. századbeli, délolaszországi minorita szerzetest, Francesco Antonio Fasani, avatott szentté. Ebből az alkalomból mondott beszédében a Szentatya kiemelte, hogy Fasani atya mindig az egyszerű emberek barátja volt és az elhagyottak, kizsákmányoltak, betegek és foglyok megsegítésére szociális kezdeményezéseket hívott életre.

*

Ugyancsak kihallgatáson fogadta II. János Pál pápa az új francia külügyminisztert, Jean-Bernard Raimond-t. Jóllehet a megbeszélésekről nem adtak ki jelentést, a francia delegáció köréből származó értesülések szerint főként a libanoni konfliktusról és a kelet-nyugati kapcsolatokról volt szó.

CSER-PALKOVICS ISTVÁN SJ.:

Árpádházi Szent Erzsébet

IV. rész.

A SZENTTÉAVATÁS

Erzsébet szenttéavatásának az ügye — az eljárás kánonjogi jellegének megfelelően — elsősorban a pápai kúriának átadott okmányos bizonyítékokkal és a hivatalos, lepecsételt beszámolókkal érkezett el döntő szakaszába. Ezekon kívül — a történetek korhű és részletes elbeszélése szempontjából — nagy szerepe, hogy a lipcsei egyetem könyvtárában őrzött, már említett kódex (15. sz., Alzelle cisztercita kolostorból) nemcsak a második pápai bizottság munkájától a kanonizációs bullák kiállításáig (1235 június) terjedően tájékoztat, hanem a sokatmondó és színes részletrajzok olyan bőrségét nyújtja, amelyet a tisztán okmányos adatszolgáltatástól elvárni nem lehet. Elsősorban a *Processus et ordo canonizationis beate Elyzabet* (Erzsébet szenttéavatási eljárása és szertartása) c. fejezet bővelkedik az ünneplés lefolyásának rendkívül tanulságos leírásában.

IX. Gergely pápa konzisztórium elé tárta az aktagyűjteményt és itt is, mint a csodák kivizsgálásakor, szigorú rendet és pontosságot kívánt meg. Az akták felolvasása és ismertetése a bíborosi testület, a két latin pátriárka (Antiochia és Jeruzsálem), számos érsek és püspök, prelátusok és sok pap jelenlétében történt. Tartalmuk a könnyes meghatottság érzését váltotta ki az egybegyűltek lelkéből. A pápa az előző eljárásoktól eltérően az ügyben a végső döntés jogát magának tartotta fenn. (XIV. Benedek pápa, a kiváló egyházjogász, meghalt 1758-ban, az Erzsébet szenttéavatásával kapcsolatos új és pontos eljárást még 500 év után is dicséretben emlegette és mintaszerűnek ítélte.)

A konzisztóriumban az okmányok ismertetése után a jelenlevők egyhangúan döntöttek Erzsébetnek a szentek katalógusába való felvétele mellett. Ezzel a szenttéavatási eljárás tulajdonképpen befejezést is nyert. Az új szent nevének ünnepélyes kihirdetését a pápa május 27-re, pünkösd vasárnapjára tűzte ki. Ezen a napon IX. Gergely vezetésével ünnepi menetben vonultak a konzisztórium résztvevői, nagyszámú szerzetes pap és lelkes néptömeg kíséretében a domonkosok templomába, ünnepi istentiszteletre. A kezekben égő gyertyákat tartottak, amelyeket Konrád, a

NÉMET KATOLIKUS NAPOK AACHENBEN

A 89. (nyugat) Németországi Katolikus Napokat 1986. szeptember 10-től 14-ig tartják Aachenben. A két évenként rendezett katolikus napok idején jelmondata: „Jöjjön el a Te országod”. Az előadások, konferenciák arra a kérdésre keresnek választ, hogyan érhető el a mai szekularizált — és egyes területein — újpogányságban élő társadalomban a fenti cél. Az egyes témákra visszatérünk későbbi számunkban. Annyit azonban most is megtehetünk, hogy imáink alkalmával a Miatyánk ezen kérésénél gondolkozunk, milyen módon valósíthatjuk ezt meg életünkben, családjunkban, munkahelyünkön. Imádkozzunk e szándékra!

Nem ártana szembenézni azzal a gondolattal sem, hol vannak a mi „katolikus napjaink”, azaz milyen eszközökkel valósítjuk meg saját területünkön — közösségünk közös céljaként — Isten országának eljövését?

német lovagrendbe lépett volt tart. gróf, mint az ünnepi előkészületek irányítója készítetett; a nagyobb, díszesebb darabokat a pápának és az egyháznagyoknak nyújtotta át, míg a többi résztvevők kisebb gyertyákat kaptak. Harsonák hirdették az ünnepet és a hívő sokaság zenekíséret mellett, énekelve és örömköltészeket hallatva vonult a templomba. Itt a szerpap-bíboros — a ritus előírásának megfelelően — felolvasta az új szent rövid élettörténetét és közbenjárására történt csodák beszámolóját. Az olasz hívek sokasága mindezt megilletődött csendben hallgatta, majd ujjongó tetszéssel és könnyes örömmel fogadta, hangosan követelve Erzsébet szenttéavatását. Ezután a pápa imára hívta fel a jelenlevőket, hogy Isten őt e fontos alkalommal tévedni ne engedje. Amint a *Veni Sancte Spiritus* pünkösdi éneke elhangzott, mindenki csendes imába merült. Ezt követően a pápa a trónon foglalt helyet és meghatottan olvasta fel a szenttéavatás szövegét:

„Mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek tiszteletére, a katolikus hit felmagasztalására és a keresztény vallás gyarapodására, a mindenható Isten, Péter és Pál apostolok hatalmából s a mi hatalmunkból következően, testvéreink tanácsára és hozzájárulásával kijelentjük és megállapítjuk, hogy a boldogemlékű Erzsébet, Thüringia volt tart. grófnője — szent és a szentek jegyzékébe kell iktatnunk, amit mi ezennel meg is teszünk; egyúttal elrendeljük, hogy emléknapiját az egész egyházban minden év november 19-én tisztelettel és kegyelettel ünnepeljék meg. Hatalmunknál fogva egy évi és negyven napi búcsút engedélyezünk a szent sírját november 19-én meglátogató és szentgyónást végzett, imádkozó híveknek.”

Ezek után a pápa a *Te Deum* ősrégi, dicsőítő- és hálahimnuszba kezdett és a nép orgonaszó s harangozástól kísérvé lelkesen kapcsolódott IX. Gergely énekébe. A himnusz után — a szenttéavatások gyakorlatának megfelelően — az egyik bíboros hangos szóval első ízben imádkozta a fohászt: „Szent Erzsébet, könyörögj érettünk. Alleluja.” Majd a pápa ajkán felhangzott a maga által fogalmazott Erzsébet-miseszöveg könyörgeése, amely a katolikus egyházban változatlanul megmaradt egészen a II. vatikáni zsinat liturgikus reformjáig. A pápai áldás előtt a közgyónás (*Confiteor*) és az áldás szövegében Péter és Pál neve után Erzsébetét is említették.

Az ünnepség után a domonkos templomban Erzsébet tiszteletére oltárt állítottak, azt a pápa áldotta meg, aki 30 napi búcsút engedélyezett az ott imádkozóknak. Az oltárt gazdagon szerelte fel és pénzt adományozott a Szent ünnepének méltó megtartására. — Ez lett a világon a legelső oltár, ahol immár egyházi előírásnak megfelelően, tisztelettel vették körül Szent Erzsébet alakját. A domonkos szerzetesek pedig ettől kezdve nov. 19-én kegyelettel ünnepezték.

Konrád, a volt tart. gróf, aki ugyancsak igazságtalanul bánt Erzsébettel, később megbánta tettét, 1233-ban személyesen is kérte a pápától Erzsébet szenttéavatását, — az ünnepi szertartás után leborult a főoltár előtt és ének emelt, összekulcsolt kezekkel imádkozott, hogy a szent bocsássa meg neki mindazt, amit életében ellene vétett. A krónikák szerint Konrád a szenttéavatás napján

háromszáz papot ünnepi ebédre hívott meg és a környék kolostorainak, zárdáinak és remetéinek kenyeret, bort, halat és tésztafélét küldetett. Többször szegényt látott el kenyérral, hússal, borral és pénzt osztott ki nekik. A karitászhősnője számára talán ez volt az egyik legtetszőbb elismerés! Az olasz szegények pedig csodálattal s meghatottan gondoltak arra az idegen, de vonzó s rendkívüli személyiségre, a jóságos, immár szent özvegyre, akinek tiszteletére most annyi jóban részesülnek. Konrád mindezt a német lovagrend nevében művelte, a tetemes költségeket azonban maga vállalta. Krónikák említik a Konrádnak jutott szokatlanul magas megtiszteltetést: meghívását a pápai asztalhoz, a pápa meglepedését tevékenységével és szívélyes búcsúvételét tőle.

A SZENTTÉAVATÁSI BULLA

A szenttéavatás megtörténte után szükség volt még a hivatalos pápai okiratra is, amely Erzsébetnek oltárraemlést és liturgikus ünnepnapját hiteles formában is nyilvánosságra hozza és amelyre hivatkozás történhetett a Szent megengedett kultuszával kapcsolatban. Erre szolgált IX. Gergelynek a május 27-i ünnepség után június 1-én kiállított *Gloriosus in maiestate sua* kezdetű szenttéavatási bullája.

A Szent ünnepnapját meghatározó pápai rendelkezés, valamint az egy évi és negyven napi búcsú engedélyezése adja meg a bulla kettős jogi karakterét. Nyelvezete — a művészi fogalmazást és a szónoki elemek alkalmazását tekintve — az akkori pápai hivatali stílus virágzása idejére vall. Tartalmát illetően a teológiai gondolatokkal átszőtt dokumentum az akkori Egyház püspökeihez és papjaihoz szólt.

A bevezető szavak Krisztust dicsőítik, aki égi, királyi trónusáról leszállva, a nyomorult ember alakját vette föl, hogy üdvözítse az emberiséget. A pápa bejelenti, hogy Krisztus példáját követendő, Erzsébet a királyi családból származó thüringiai tart. grófnő, megalázva magát, egyszerű szolgálóvá lett és a Krisztus követése szándékával az emberbaráti szeretet és szegénység életét valósította meg. Halála után közbenjárására jutalmul Isten számos csodát művelt, általuk a hívők megerősödtek, a hitetlenek az igazság útjára tértek és a német föld egyes részein az eretnekségtől sokan megszabadultak. A pápa tudatja továbbá, hogy a csodák biztos hírére az egybegyűlt egyháziak tanácsára és hozzájárulásával méltónak találta Erzsébetet, hogy a szentek jegyzékébe iktassák és meghagyja az egész keresztény világnak, hogy Erzsébet halála napját (nov. 19, amely nem elhalálozásának, hanem temetésének a napja volt), mint ünnepét tisztelettel üljék meg.

A befejezésben a pápa mindazoknak, akik e napon és a következő héten bűnbánó érülettel Szent Erzsébet sírját fölkeresik, egy évi és negyven napi búcsút engedélyez.

A bullát június 1-i dátummal iktatták a pápai hivatal jegyzékébe. Tizenegy példányt adtak ki belőle és ezek keltezése június 7-ig terjedően különböző napokon történt. Mind a 11 példány a német lovagrend tulajdonában volt és arra szolgált, hogy Szent Erzsébet hírnevét és szenttéavatását ismertté tegyék és a sírhoz irányuló zarándoklatokat előmozdítsák. A lovagrend marburgi ar-

chívuma a bullából öt példányt mondhatott magának.

A pápa 1235. június 7-én levelet írt kasztíliai Beatrix királynőnek, Fülöp német király lányának is, amelyben ékesen szóló szavakkal magasztalja árpádházi Szent Erzsébetet, hogy példáját követve Konrád tart. gróf és az árpádházi boldog Ágnes, a cseh királyleány (anyja Konstancia, III Béla magyar király leánya) — hasonló életet kezdett.

(Folytatjuk)

II. Rákóczi Ferenc vallásosságáról

Hazánk nagyjai közül a legtöbbje mélyen vallásos volt. De a legújabbak közül talán Széchenyi István mellett II. Rákóczi Ferenc volt a legmélyebben vallásos. A Vallomásokban és emlékirataiban egy Istenben élő nagy ember arculata tükröződik.

Honnan ez a mély vallásosság?

Édesanyja, a munkácsi vár hősnője, Zrínyi Ilona volt; édesapja Zrínyi Péter, hóhér bárdja alatt vértelt el Bécs-újhelyen. Dédapja, I. Rákóczi György, nemcsak a fejedelmi székben itthon volt nagy, de nemzetközi vonalon is tekintélyt szerzett magának. — Dédnagyanyja, Lórántffy Zsuzsanna, az erdélyi iskolák és tudósok nagy támogatója volt. Nagyanyjáról, Báthori Zsófiáról, Rákóczi ezt írja vallomásaiban: „Az emberek szemében szent volt”. Az ő révén rokonság fűzte Rákóczit Lengyelország nagy szentjéhez, Kosztka Szent Szaniszlóhoz. Atyja, I. Rákóczi Ferenc, jezsuita növendék volt, ő nyomatta ki a XVII. század legnépszerűbb imakönyvét: az „Officium Rákóczianum”-ot. —

Őt is jezsuiták nevelték; egyik tanára jegyezte fel róla: „Szavai, járása, magatartása, mind méltóságteljesek, fejedelmiek voltak... Kevélység nélkül, amilyen nemes, olyan emberséges volt.” Ismeretes nagy Mária tisztelete. Tizenkét éves diák korában, a Mária Kongregáció prefektusa. — A koporsójában rózsafüzéért találtak.

De ennek ellenére, mindig világosan látott, mi történik körülötte. Kollonics bíboros mesterkedéséről írja: „Nővéremet apácává, engem jezsuitává téve, arra törekedett, hogy kihaljon Házunk és az örökös kiváltság a jezsuita atyákra szálljon.”

Elfogatása napját, a hétfőt, egész életében kenyeren és vízen böjtölte át. Advent és Nagyböjt idején még a zajosabb vadászatoktól és az udvari szórakozásoktól is tartózkodott.

Mindenben Isten akaratát látta, akkor is, amidőn hazátlanul, kegyelemkenyeren élt Francia-, majd Törökországban: „Te mindig mellettem voltál, ó Örök Jóság, lelkemnek édes vígasza!”

Franciaországi száműzetésében a Grosbois-i camalduli kolostorban keresett enyhülést, megnyugodva Isten akaratában: „Tekints népem siralmaira, hallgass meg kiáltásait, derítsd fel vakágát, engedd, hogy a Te aklodba vezethessem a földön és egykor a Te országba léphessünk be választottaid közé.”

A Vallomások kéziratát a szívével együtt a Grosbois-kolostorra hagyta, amelynek celláiban népéért vezekelt.

1735-ben, Nagypénteken, a Nagy vezérlő Fejedelem visszaadta lelkét Teremtőjének. Hűséges kamarása, Mikes Kelemen, erről emlékezve 112. levelét így zárja le: „Itt irtóztató sírás-rívás vagyunk közöttünk. Az Isten vígasztaljon meg minket! — Rákóczi személyében meghalt a Haza Atyja, a Pater Patriae.”

Magyar tudat Kelet és Nyugat között

A MAGYAR PAX ROMANA KONGRESSZUSA

Tavaly egzisztenciális alapkérdés: „Az ember boldogsága és félelme“ állt a Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom találkozójának a középpontjában. Az idén a Mozgalom a kongresszust, történelmi jubileumhoz kapcsolódva, tisztán magyar témának szentelte: „Magyar tudat Kelet és Nyugat között — önvizsgálat Buda visszavételének 300. évfordulóján“. Kritikus szembenézés tehát múltunkkal, annak sorsfordulót jelentő eseményével és mindazzal, ami a századok során mai magyar tudatunk szerkesztésének alkotórészevé vált.

Évről-évre, húsvéthétfői kezdettel tartja a nyugati magyar értelmiségiek és érettebb évfjártú diákok összefogására törekvő Mozgalom, mint a Nemzetközi Pax Romana tagszervezete, ezt a tanulmányi hetét. Az idén a kongresszusra, amelyen — a környékbeli alkalmi bejárókat beleszámítva — csaknem 200 résztvevő fordult meg, a Köln melletti Altenberg kongresszusi házába alakított ősi ciszterci kolostorában került sor. A *Veni Sancte*-t és az ünnepélyes megnyitást követő első nap a magyarországi (és a Magyarországon járt nyugati) ifjúságnál hatalmas visszhangra talált „István a király“ rock-opera, az arról készült film jegyében állt. A Budapestről erre az alkalomra érkezett *Koltay Gábor* rendező beszámolt a műkeletkezési történetéről és a mindannyiukat váratlanul ért kirobbanó sikerről. Céljuk az volt, hogy a történelmi szemlélettel elszoktatott, olykor ilyen ismeretekkel is alig rendelkező magyar fiatalok „próbáljanak meg gondolkodni arról a világról, amelyben élnek“. A számok tanúsítják, hogy ez a kísérlet sikerült: a filmet, korhatár nem ismerve, eddig másfél millió ember nézte meg; a tanácsadóként közreműködő Györffy György történész munkája, „István király és műve“ azóta két új kiadásban is elfogyott. A rendezővel folytatott élelénk vitából két jellemző hozzászólás: „A fiatal szereplőkkel, főleg a fiataloknak szóló film a magyar nép ki nem mondott vágyait fejezi ki“ és „a világon alig találni ma olyan mértékű keresztény információigényt, mint Magyarországon“.

Az érdemi történelmi vizsgálat feladata a kongresszuson természetesen szaktörténészekre hárult. *Bogyay Tamás*, a Münchenben élő tudós a magyarságnak, mint a Nyugat védőbástyájának a szerepét vette szemügyre. Kérdőjellel, hiszen más kelet-középeurópai népek — horvátok, lengyelek — is igényt tartanak erre a történelmi rangra. Kifejtette, hogy a magyar tudatunkba mélyen bevéődött történelmi védőbástya-szerep jogos: nemcsak mi éreztük magunkat a keresztény Nyugat védelmi gátjának, amelyen emberöltőkön át elvéreztünk, hanem mások is ilyenek tekintettek bennünket. II. Pius pápa, a volt császári diplomata már 1459-ben úgy emlékezett meg rólunk, mint akik „több mint 70 esztendeje Európa védői“. A magyarság védőbástya-szerepének a kifejezésére az elmúlt századokban legalább tíz latin szóval találkozunk. Természetesen minden védelem elsősorban önvédelem, a török-ellenes harcok idején azonban a magyarságnak ez az önvédelme azonosult a kereszténységet védő gát missziós tudatával. — *Matúz József*, a Freiburg egyetemén dolgozó turkológus Buda visszafoglalását török szemszögből vizsgálta. Mint rámutatott: az oszmán birodalom a 145 évvel ko-

rábban elfoglalt magyar királyi székvárost immár a török haza részének és az iszlám nyugati védőbástyájának tekintette. Egy ma is élő török népdal úgy siratja a veszteséget, hogy „elvette a német a mi kedves Budánkat“. A török birodalom belső viszonyait elemezve *Matúz* kifejtette, hogy Mohács idején ez a hatalom ereje csúcsán volt, másfél századdal később azonban, bomlasztó átalakulások folytán, a hanyatlás körös jeleit mutatta, fokról-fokra való visszaszorulása elkerülhetetlen lett. — A genovai *Fáj Attila* a korabeli regényirodalom néhány példáját ragadta ki

HARSÁNYI LAJOS (1883–1959):

Május

*Tavasz, tavasz, Dél tengerén túl
Vigadsz, mi meg leverten várunk.
Borult az ég. Most sem akar még
Kizöldülni kopár határunk.*

*Ó, szép tavasz, jöjj! Már a lelkiünk:
E napraforgó, fényre áhít.
Csüggedt lelkiünkben játszd el újra
Az ébredés örök csodáit!*

*Ó, szép tavasz, lobogva ronts bel!
Pattantsd föl szirmát a virágnak!
Különbem nem lesz, mit vigyek majd
Holnap — május lesz — Máriának.*
(1907)

annak a visszhangnak az érzékeltetésére, amelyet a magyar-török háborúk a keresztény Nyugaton keltettek.

A rendezőket és a résztvevőket kínosan érintette, hogy egy előadás, amelynek a téma vizsgálatánál fontos szerepet szántak, elmaradt. Szűcs Jenő, a neves budapesti történész a kiutazási engedélye körül támadt nehézségek miatt kénytelen volt lemondani „A magyar identitás történelmi problémái“ címmel kitűzött értekezését. Az eset — főleg a jövő programalakítások szempontjából — elgondolkasztó. Így *Schöpflin György* londoni egyetemi tanárnak a történelmi háttér nélkül kellett a korunkban a csángók földjéről Kaliforniáig és Buenos Aires-ig más-más formában felvetődő kérdést taglalnia: „Hányféleképpen lehet magyarnak lenni?“ A feleletet az egyén szabad választási jogában látja. Ez azt is jelenti, hogy nemcsak egy, hanem két vagy több közösségbe is tartozhatunk.

A kongresszus szerves részei a mindenkori témakörhöz tartozó reggeli elmélkedések. A klagenfurti *Teleky Béla* jezsuita atya, a találkozó ifjúsági lelkésze a védőbástya-szerep időszerűségének a kérdését elemezte az egyes keresztény magyar ember szempontjából. Szerinte mindannyian, úgyis mint keresztények és mint magyarok, megannyi apró védőbástya lehetünk azoknak az értékeknek a szolgálatában, amelyekért élünk érdemes. — Ezt a témakört fejtette ki bővebben a bencés *Békés Gellért* római egyetemi tanár, a Mozgalom lelkesze, provokatív című előadásában: „Isten népe a magyar?“ Az Ószövetségben Isten népe a zsidó, az Újszövetségben a keresztény nép. A magyar tehát annyiban Isten népe, amennyiben keresztény. Korunkban a szociális feladatok túlnyomó részét is az állam és szekularizált társadalmi intézmények vetik át. Egyet azonban nem tud a szekularizált világ az embernek adni: lelket, hitet, hogy az életnek értelme, célja van

és hogy erről az életről egyszer számot kell adni. „Isten népe“-nek lenni tehát nem tény kérdése, hanem hivatás: önként és szabadon az akarunk lenni, aminek Szent István felajánlotta az országot.

A befejező előadás történelmünkbe vezetett vissza, egy Mohács óta visszavisszatérő, ma is a húsunkba vágó kérdést taglalt. *Juhász László* müncheni publicista „Történelmi migrációink válaszkérdése a helytállás és a megalkuvás között“ címmel a Thököly-, a Rákóczi- és a Kossuth-emigráció eszmevilága és a vélt vagy tényleges reálpolitikai lehetőségek dilemmáját ecsetelte. „Törökországból nincs visszatérés“ — olvasható a Mikes Kelemen kérvényét elutasító bécsi császári aktán. De történelmünk — mint az 1867-es kiegyezés utáni korszak tanúsítja — vezető politikusok számára is ismeri a becsületes vissza-

„Aki fegyvert fog, fegyver által vesz el“

A címben foglalt szentírási idézetet Jézus mondotta volt Péternek, amikor kardot rántott, s megkísérelte fegyverrel Jézus letartóztatását megakadályozni.

Ebből sokan arra a következtetésre jutottak, hogy az evangélium tiltja a fegyver használatát. A holland Menno Simon (1496–1561) reformátor hívei, a mennoniták, 400 éven át vándoroltak a Föld körül az evangélium e részének betű szerinti értelmezése miatt. Állomásaik: Német-, Morva-, Poroszország, azután Ukrajna, Szibéria, Mandzsúria, Kanada, USA, Mexikó, Brazília, Uruguay, Paraguay. Vándorlásaik során nem keveredtek vendéglátóikkal, kivéve Kanadát és az USA-t.

Sokan a katonai szolgálatot nyugaton ma is ezen idézet alapján tagadják meg. Gyakran baloldali politikai felfogásuk is erre hivatkozva bújnak ki a katonai szolgálat alól.

Az evangélium betűszerinti értelmezése már sok félreértést okozott. Nemcsak a fegyverfogás, hanem minden cselekedet visszahat a tévőre. Az evangéliumban ez mintegy vezérfonal. (Mt 5: 19, 7:24, 1 János 3:18.) Jézus számára ez csak egy alkalom volt az „Örök Törvényt“ ezen oldaláról is megvilágítani. Hiszen a letartóztatására, s keresztelatalára tervszerűen készült. Jézus ismerete nemcsak a múltat, hanem a jövőt is. Pál apostol világosan írja (Gal. 6:7) „Amit vetünk, azt aratunk!“

Leegyszerűsítve: a csaló megcsalatik, a tolvaj is meglopotatik, a gyilkos megöletik és így tovább. Ez hasonló az akció-reakció törvényéhez. Jézus gondolkodásmódunkat kívánja megváltoztatni, s ezután a cselekedeteinket.

A hamis próféta felismerése sem a beszéde, hanem cselekedete alapján kell történnie. „Gyümölcszeikről, azaz cselekedeteikről ismerhetitek fel őket (Mt 7: 15–21). „Aki hallja beszédeimet és cselekszi, az sziklára épít“ (Mt. 7:24). Cselekedeteink törvényszerűen visszahatnak ránk. A hitetlenek ebben nem hisznek, s önző céljaikért hazudnak, lopnak s gyakran kegyetlenkednek. — „Isten malmai lassan örömlnek“ szokás mondani. Cselekedeteink gyümölcsét, következményeit nem mindig követi oly gyorsan a büntetés, mint Kenyedy gyilkosa, vagy Rajk és Sztálin esetében. Sokszor csak évtizedek múlva.

A jó cselekedetnek is megvan a következménye. Ez gyakran kellemetlen.

térés lehetőségét. Ez elsősorban a mindenkori hazai rendszer által teremtett körülményektől, a visszatérés feltételeitől és az emigránsnak saját, ezekkel szembeni méltóságérzetétől függ. Ami pedig az emigráció földrajzi és időbeli hatását illeti, három nagy történelmi emigrációnk ma is élő kisugárzása, minden magyar ember tudatába való beiszívódása tanúsítja, hogy „hosszú távon nincs bukott szabadságharc, de bukott történelmi emigráció sem“.

Az idézett előadások gondolatfonala vezetett végig ezen a tanulmányi héten, a munkacsoportok, a plénum és a magánbeszélgetések vitáin. Kiegészítette a programot egy könnyed kulturális vetélkedő formájában rendezett kirándulás a Rajnától keletre fekvő hajdani bergi grófság ősi városkáiba és az a ragyogó est, amelyet a kölni *Cinege-együttes* népi zene- és táncelőadásával és az azt követő táncéjszakkal nyújtott. A magyar Pax Romana-nak ezen a kongresszusán külön öröm volt a szép számban megjelent fiatalokat látni.

SKULTÉTY CSABA

Ezért tanítja Jézus: „Bal kezed ne tudja, amit a jobb kezed tesz“ (Mt 6:3).

Visszatérve az első gondolathoz: a család és haza védelme kötelesség. Szükség esetén fegyverrel is. Aki kötelességet megtagadja, az a legnagyobb bünt követi el családjával és hazájával szemben.

Aki átélte 1945-ben a „felszabadítást“, az tudja ezt.

Ma már mennoniták is használnak fegyvert.

S ha már szenvednünk kell e földi életben, hát nem jobb az igazságért bátran szenvedni, mint a Sátánnal gyáván megalkudni? **Vigh Lajos, Tres Palmas**

*

A Bécsi Katolikus Hírügynökség jelentése szerint Magyarországon újból bíróság elé kerül egy katolikus fiatalember, a katonai szolgálat megtagadása miatt. Csontos Barnának a közelmúltban kellett volna megkezdenie sorköteles szolgálatát, de kijelentette, hogy nem hajlandó fegyverhasználatra bevonulni. Ezért ezért letartóztatták és házkutatást is tartottak nála.

A fegyveres szolgálatot megtagadó katolikusok egyenjogúságukat követelik azokkal a protestáns vallási közösségekkel, amelyek tagjainak a hatóságok elismerik, hogy a hadseregen belül fegyvernélküli szolgálatot teljesíthessenek. A magyar hatóságok mindaddig megtagadták a katolikus hívőknek ezt a kérését. A fegyveres szolgálatot megtagadó katolikusok az állammal szemben a vallásos meggyőződésből fakadó lelkiismereti döntés szabadságára hivatkoznak, amelynek jogosultságát a II. Vatikáni Zsinat kifejezetten elismerte. A Magyar Püspöki Kar többször kifejezésre juttatta, hogy nincs lehetősége közbenjárni a kormánynál a fegyveres katonai szolgálatot megtagadók érdekében. A bécsi hírügynökség jelentése szerint jelenleg 12 fegyveres szolgálatot megtagadó katolikus fiatal ül börtönben. A fogságban lévők ismételtelen kifejezésre juttatták; szívesen vállalnának nem katonai jellegű szolgálatot a közjó érdekében és hajlandók lennének hosszabb szolgálati időt is vállalni.

kathpress

A Végtelenség láthatatlan örök folyama érint meg mindig, ha anyát látok. Isten gyümölcsfája ő.
Gárdonyi Géza

A koronatanú halálára

Zakar András * 1912. január 30 † 1986. március 31

„Az Esztergomi Érseki Főhatóság a maga, valamint a székesfehérvári Papi Otthon és a hozzátartozók nevében, Isten akaratát hittel elfogadva, tudatja, hogy dr. Zakar András, pápai kamarás, nyugdíjas lelkész, életének 75., áldozópapságának 46. évében, 1986. március 31-én, húsvét hétfőn, a betegek szentségével megerősítve, a székesfehérvári papi otthonból az Örökkévalóságba költözött.

Április 7-én temették a székesfehérvári városi temetőben.“

Így szól az Esztergomi Érsekség rövid halotti értesítője Zakar Andrásról, Mindszenty József titkáráról, a Mindszenty per főkoronatanújáról és szenvedő szereplőjéről. — Igazában csak kerete egy súlyos és tragikus fiatal papi életnek, amelyből a lényeg: maga a kép, hiányzik...

„Isten akaratát hittel elfogadva“ — közli ezt a halálhírt az Esztergomi Főegyházmegye. — 1945 Nagycsütörtök óta, amikor Esztergom másodszor és véglegesen szovjet kézre került, és Serédi Jusztinián bíboros hercegprímást dolgozószobájára íróasztalára borulva holtan találták udvari papjai, hányszor kellett a Főegyházmegye, hányszor az egész magyar Egyháznak, egészen a mai napig, mindent ami azóta történt nálunk otthon, mint „Isten akaratát hittel elfogadnia!“

Szegény jó Zakar András, az Esztergomi Egyházmegye akkori érseki titkára, egész élete és a mostani csonka nekrológja, mennyire ezt a magyar sorsot példázza.

A halálhír vétele után kézbevevük az Esztergomi Főegyházmegye 1982-es szematizmusát, hogy mit mond Zakar Andrásról, az érseki titkáról? A 381. oldalon olvassuk: „Zakar András dr. (teol.) szül. Margitta- 1912. jan. 30., szent. Esztergom, 1940. jún. 23. Közp. Szeminárium VI. éves. 1940—41., érseki szertartó, levéltáros. Titkár, 1941-48. (Közben cenzor is 1943-ban.) Szabadságvesztés 1948—53-ig. Kisegítőlelkész Bp.-Szabadsághegy 1953—56. Káplán Bp.-Felsőkrizsztinaváros 1956-ban, majd lelkész Bp.-Szabadsághegyen. Nyugdíjazva 1957. (Közben 1946-ban pápai kamarás.) Bírószálig rehabilitálva 1970.“

Csak az, aki Mindszenty és mellette Zakar András küzdelmes életútját 1945 után ismeri, igazodik el ezekben a „zegzúgos“ élettörténeti adatokban.

Az, hogy Zakar András 1941—1945-ig Serédi Jusztinián esztergomi érsek titkára és 1945—48-ig, szabadságvesztésig, Mindszenty József érsek titkára volt és mint ilyen a Mindszenty perben vele együtt került a vádlottak padjára, ahol tízéves börtönbüntetést kapott, amelyből öt évet letöltve, 1953-ban a rövid Nagy Imre éraban amnesztiát kapott, — erről „sehol sem szól az ének“. Mert az aránylag „szabadnak mondott“ Magyarországon még ma sem szabad kimondani, pláne kinyomtatni, ilyen élettörténeti részleteket: mint Mindszenty titkára; ez még mindig tabu.

Álljon ezért élete jellemzésére „gazdája“, Mindszenty emlékezése:

A „Letartóztatásom“ című fejezetben (Emlékeim, 225. old.) írja: „1948 november 19-én reggel történt, hogy dr. Zakar András titkáromat, aki szentmiséről igyekezett vissza a primási palotába, az utcáról rabolták el és egyenesen a hirhedt Andrassy út 60-ba vitték. — Érezte mindenki, hogy mindez előjátéka letartóztatásomnak“.

Több mint egy hónapra rá, 1948. december 23-án, írja emlékirataiban: „... ebédidőben rendőrök rohanták meg a primási palotát és öt órán át házkutatást tartottak... bűnjelként egy fémtokot vittek el magukkal, hogy eltereljék a gyanút a politikai rendőrség embereiről, akik már hónapokkal előbb „megszerezték az összeesküvés okmányait“. — Az iratok elrejtésére sosem adtam neki utasítást“.

A vacsoránál Mátray Gyula irodavezető elmondja... hogy a rendőroket az Andrassy út 60-ból magukkal hozott Zakar András titkár vezette körül a házban, miközben ijesztően viselkedett. Mindig nevetett, a szemé, az arca egészen átváltozott, a rendőrtisztek pedig finomkodtak vele... hogy Zakar „az ő kedvencük“. Jó sora van náluk — tették hozzá — „hetenként kétszer husikát is kap“. — És Zakar csak nevetett ezen. A folyosón futni kezdett, amit azelőtt sohasem tett. Régi, komoly magatartása megszűnt: egészen megváltozott.

Amikor ezt jelentik, elkomorodom... töpreng az asztalnál és még többit töpreng az éjszaka magányában. Szegény titkárom! 35 éves, a legjobb férfikorban és erőben, aztán öt hét alatt ösztört, átváltozott a bolsevista rendőrség karmaiban. A kemény, határozott lélek egy hónap után roncs lett.“ (230-31. old.)

Hetekkel Mindszenty letartóztatása után, amikor a szakadatlan éjjeli kihallgatások, gumibotverések, álmatlanság következtében lelkén benuhátság és végtelen tehetetlenség vett erőt, amikor az emlékezet, értelem, akarat már kezdett kihagyni és szinte állati félelem és reszketés vett rajta erőt, történt:

„Egyik sötét januári estén... egy félhomályban tartott nagyobb terembe vezetnek... az egész vialatogárda... Péter Gábor altábornaggyal és Décsi Gyula alezredessel... fiatal, már korábban lefogott papjaimat: titkáromat, a levéltárost és a számvevőt látom. Magatartásukon, arcukon látom, velük se bántak különül, mint velem.

Péter Gábor, aki a magasban trónol, int egyiküknek, hogy kezdje el. Titkárom remegő hangon, idegesen... elmond egy beszédet. Fásultan, közömbösen, gépszerűen kb. tízperces betanított szöveget hadar. Arról: hogy a hatóságok már mindent tudnak. Az uralom a kommunistáké. Ezért arra kér, valljak úgy, ahogyan kívánják...

Szegény titkárom, min mehetett keresztül, hogy vállalta ezt a szerepet! — Tudtam, hogy a beszédet gumibottal fogalmazták — csak állok szótlanul és nagy részvétellel nézek rájuk. — Felvezetnek a cellába“.

Amikor a Markó utcában, 1949. február 3-án a hét vádlottat: Mindszenty Józsefet, Zakar András, dr. Baranyay Jusztint, Eszterházy Pált, Tóth Lászlót, Ispánky Bélát és Nagy Miklóst új fekete civilbe öltöztetve, a „kirakatper“ színpadára vitték, mind a heten elkínzott árnyékaik voltak sajátmaguknak; Mindszenty mellett talán leginkább titkára, Zakar András.

Huszonöt év múltán, börtön, budapesti Amerikai Követség után, Mindszenty arca mindig elborult, ha volt titkárára, Zakar Andrásról esett szó. Vele szemben különös felelősséget érzett. A végrendeletében, amit halála előtti napon zárt le véglegesen, mellkeresztjét, amely

egész fogságában elkísérte és amit azután is élete végéig kizárólag hordott, személy szerint titkárára, Zakar Andrásra hagyta. Ennek szimbólikus jelentősége volt: azt a súlyos életkeresztet, amit a magyar történelem legnehezebb időszakában Mindszenty a vállára vett, ez a vas mellkereszt szimbolizálta. És Mindszenty érezte azt, hogy ebben az életkeresztben titkára részesedett első sorban. — Zakar András egész papi életére rávetődött ennek a keresztnek az árnyéka; örökre megjelölte őt is.

E megemlékezés íróját három éve meglátogatta dr. Zakar András, Mindszenty volt kedves titkára. Megtört, meghajolt, nagyon csendes és végtelenül szelíd, megőszült aszkéta ember állt előttem. — Néztünk egymásra; nem kérdeztünk és nem beszélünk a múltól, mert ezek a gondolatok valahogyan fájtak. — Kötelességszerűen elmondtam neki, hogy volt „nagyfőnöke“ gondolt rá a végrendeletében. Neki hagyta a vas mellkeresztjét, amit Mikes János szentelő-

püspökétől kapott, és élete egész keresztútján végigkísérte.

Zakar András egy darabig hallgatott, mintha fárasztó lett volna a visszaemlékezés és az összefüggések, aztán azt mondta: „Maradjon a kereszt a széfben, ahol eddig is volt, a Mindszenty Múzeumban. Ott van a legjobb helyen. Egy darab súlyos magyar történelmet képvisel és őriz magában ez a kereszt...“

Gazdája után most 11 évre rá eltávozott az örökkévalóságba hű titkára is, Zakar András. — Adja meg neki is az Úr azt az örök békét, amit ez a világ nem adhatott meg neki és az örök világosság fényeskedjék neki!

*

1986. április 7-én temették a székesfehérvári városi temetőben. Dr. Szepesdi Ervin, érseki helynök temette. Egy Nyugaton élő, közeli rokona, aki éppen hazalátogatott, húsvéthétfőn, halála napján érkezett haza, beszámolt a temetésről. — A temetésen nagyon sok pap és sok nép volt. Az elhunyt papi munkájáról és papi lelkületéről beszéltek a sírnál, de Mindszentyvel kapcsolatos szerepéről egy szó sem esett.

HARANGOZÓ FERENC

Hírek - események

A BŰNBÁNATRÓL ÉS A MEGTÉRÉSRŐL

A Szentatya március 16-án, vasárnap délelben az Úrangyala elimádkozása előtt ismét a bűnbánatról és a megtérésről elmélkedett. — Az ember lelkiismeretében találkozik Istennel, amikor megvallja bűneit. A megtérés kegyelme ismét Istenhez vezet, akit Krisztus, mint Atyját nyilatkoztatott ki. Ő Atyja minden tékozló fiúnak. Amikor a bűnös megtér hozzá, akkor az atya befogadja az atyai házba. Visszafogadja abba a szeretetközösségbe, amelyet kinyilatkoztatott gyermekeinek. A Szentatya ismét arra buzdított, hogy a bűnbánat szentségében engesztelődjünk ki Istennel. Egyedül Isten bocsáthatja meg a bűnöket, mert Ő a Szeretet. Kérjük Máriát, Isten Anyját, hogy valamennyien megújulhassunk a bűnbánat szentségében, hogy jóval győzzük le a rosszat és egyre teljesebben részesedhessünk Krisztus húsvétjának misztériumában.

BUDAÖRSI PASSIÓJÁTÉKOK

Az Új Ember március 30-i száma arról tudósít, hogy Budaörsön 53 évvel ezelőtt kezdték el Jézus szenvedéstörténetét játszani. A szívből jövő, nemes szókást 1939-ig minden előadói képzettség nélküli, helybeli műkedvelők elevenítették meg. Korabeli újságcikkekben is találunk idézeteket: „Egyszerű emberek lelkének nagyszerű ajándéka“; „Micsoda meglepetés volt, eredeti és új, amennyiben egy passiójáték új lehet... S nem csupán a szöveg, az arckifejezés és a lélek is...“

A passiójáték Budaörsön azóta kihalt. De a szívekben ma is él az evangélium. „Milyen jó lenne felújítani a játékot — itt, Európa talán legmagasabb, leglátványosabb passió-színhelyén?“ — teszi fel a kérdést a cikkíró.

TÁMADJUNK FEL!

A Szeged-csanádi Egyházmegyei Közlemények idej, II. számában (febr. 26), dr. Udvardy József megyéspüspök pástorlevelét olvashatjuk első helyen Jézus föltámadása ünnepe alkalmából. „Támadjon fel sok keresztény a közönyből, a lelki aléltárból“ — írja a püspök. Azok, akik csupán meg vannak keresztelve, nem tagadják Istent, nem tagadják a vallást, kereszténységet, de nem

kapcsolódnak be annak életébe. Nem járnak szentmisére, gyermekeiket nem küldik hitoktatásra. Érdektelenségbe és közönybe süllyednek. „Támadjunk fel a rezignációból a bizalomra, a hitvallásra“. A rezignáció, a fáradt lemondás gyakori kísértése a jelenkor emberének. Vallási téren is jelentkezik.

MUZULMÁNOK ÉS BUDDHISTÁK A SZOVJETUNIÓBAN

Eddig a Szovjetunióban úgy a muzulmánok, mint a buddhisták a vallásukat sokkal zavartalanabban gyakorolhatták, mint a keresztények. Ennek oka az volt, hogy különösen az izlámnál a kultúra és a vallás összekeveredik, nehezen választható el egyik a másiktól. Ezenkívül, az Izlám köztársaságok a Szovjetunióban, pl. Üzbekisztán, térbelileg távolosnak Moszkvától: „Anyuska Oroszország nagy, — a cár pedig messze“ — közmondás itt különösen érvényes. A „Keleti Pravda“ napilap az üzbekisztáni kommunista pártnapokkal kapcsolatban szót emel az ellen, hogy olyanok lehessenek kommunista párttagok, pláne vezetőtagok, akik résztvesznek vallásgyakorlatokon, stb. Ebből a lapból kitűnik az is, hogy az izlám és a pártideológia ott nagyon szépen összefér egymással. A kolhozok és egyéb pártkáderek még autóbuszokat és teherautókat is bocsátanak a lakosok rendelkezésére a kolhozok járműveiből, hogy elszállítsák őket a közös imahelyekre és rendezvényekre. — Moszkva szerint, most ennek másképp kell lennie.

Libanon. — Ez a mindössze 10,000 km² nagyságú közel-keleti kis ország, a világ háborús tűzfészkevé lett. Pedig azelőtt ez az ország volt a Közel-Kelet Svájcja. Soknyelvű, sokkultúrájú, de egymással békében élő emberek szép és gazdag hazája. — A 3 millió lakosból 38 % a keresztény és 60 % a különféle nyelvű mohamedán. Ez a békés együttélés 1967-ig tartott, a 6 napos arab-izraeli háború kitöréséig. A palesztinai kisebbség, támaszkodva a világarabságra, fegyverkezni kezdett és azóta a Közel-Kelet nem tud megnyugodni.

Ha májusban nincsen eső,
Sírhat a kenyérkereső.
Népi szólás-mondás

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Linzi: Elsőáldozás: Bad Kreuzenben elsőáldozáshoz járultak **Béres Andrea** és **Béres Ede**. — Az egész család együtt járult a szetségekhez.

Halálozás: Munkácsy Erzsébet 80 éves korában elhunyt. — **Szasszer János** febr. 2-án hirtelen meghalt. A vöcklabrücki plébánia alkalmazásában állt. Igazi hívő keresztény férfi emléket hagyta ránk. A hozzá forduló magyarok mindig kész volt segíteni, amennyire csak módjában állt. Számos jótette kapjon jutalmat az Úrnál! — **Sebestyén Alojzia** 85 éves korában elhunyt. — Jan. 24-én a gmundeni kórházban elhunyt **Kukicnyik Ernő**. — Febr. 4-én szentelték be úrnáját a gmundeni temetőben. Elhunyt testvérünk a 60. életévét töltötte be. Életében osztotta sok honfitársunkkal együtt a nehéz magyar sorsot. Elhunyt testvérünk számára az örök otthon békéjét és boldogságát kérjük az Úrtól. — Elhunyt **Újhely János** 59 éves korában.

Feisőör (Oberwart), Burgenland. A Burgenlandi Magyar Kultúregyesület alapító elnöke, **Moór János**, iskolai főtanácsos, nyugalmazott igazgató, 1986. március 15-én váratlanul elhunyt. Moór János fáradhatatlanul szorgoskodott a magyar nyelv és kultúra megtartásáért a burgenlandi kis magyar nyelv-szigeten. Felsőör öreg katolikus templomából temették március 21-én, 61. születésnapján.

BELGIUM

Brüsszel: Halálozás: Molnár Juliska (83) a Margit Körnek 50 év óta aktív tagja, aki annyi jót tett a Magyar Háznak és áldozott érte hosszú éveken át, rózsafüzérrel a kezében, imádkozva mennyei atyjához megtért. Nagy részvételt, belga és magyar részről, temették el felemelő szentmisével. — **Petrovits Simon** (73) temetése március 24-én volt Uccleben. Hosszú szenvedés után váltotta meg az Úr. — **Novák Jánosné** (73) március 4-én temették el Ixellesben. — **Szili Kálmán** (72) temetése szintén Ixellesben volt március 6-án. — Imádkozzunk értük, nyugodjanak békében.

Liège: Május 16–20-ig tartjuk a betegek és idősök zarándoklatát **Banneux**-be. Ruzsik atya tartja az elmélkedést. — Minden évben testi-lelki felüdülés ez a Szűzanya kegyhelyén, amelyen szépszámmú csoportunk örömmel vesz részt. Gondoskodunk mindenkiről — betegeinkről és a tolokocsiban ülőkről is!

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Prof. parajdi Mester László dr. hirtelen halállal távozott közülünk. Nagy vesztesség a párizsi magyarságnak és a tudományos világnak. A lepragyógyítás terén felfedezésével egyik legnagyobb szolgálatot tette a szenvedő emberiségnek. Évek óta ezen dolgozott ugyancsak biológus doktor feleségével együtt. Épp most készült indiai útjára végső eredmények felmérésére **február 23-án, St. Cloud**-ban bekövetkezett halála előtt. — Elhunyt 85 éves korában **Lécsey László**, temetése március 7-én volt a párizsi Magyar

MAGYAR CSALÁDOK, MAGYAR TÜRISTÁK KÖNYV ÉS HANGLEMEZ SZAKÜZLETE NYUGAT-EURÓPÁBAN

A világon megjelent minden jelentős magyar könyv, hanglemez, kazetta raktáron. A világ minden részébe szállítunk.

Személyes látogatás esetén előzetes telefonhívást kérünk.

Néhány ajánlat újdonságainkból! DM
Márai Sándor: Napló 1976–1983 45.—
Csonka: Az 1956-os forradalom tört. 42.—
Méray: Nagy Imre élete és halála 34.—
Daruvár: Trianon *DM* 40.— helyett 34.—
Hajnal L.: A júdásidő árvái, újdonság 35.—
Borbándi: A magy. emigráció életrajza 64.—
Galgóczy: Vidrávas (óriási siker) 20.—
Tövismadarak (Dornenvögel) magyar. 60.—
Claire Kenneth, össz. 12 könyve: Éjszaka Kairóban, Randevő Rómában, Neonfény a Nílus felett, Holdfény Hawaiiiban, Május Mannhattanben, Felhők felett, (újdonság), 1 darab ára *DM* 37.—

KÉRJE DJITALAN KATALÓGUSAINKAT!
Katkó Sándor „MUSICA HUNGARICA”
Rümannstr. 4 D-8000 München 40
Telefon: (0 89) 30 50 43

Misszió kápolnájából. — **Dr. Szigeti Pált** március 12-én hívta magához az Úr. — **Frey József** március 1-én távozott el közülünk. — Nyugodjanak békében.

Párizs: május 4-én, 18.15 órakor tartjuk a közeli Szent Erzsébet templomban az évforduló szentmisét boldogemlékű Mindszenty József bíboros urunkért. A szentmisére a „Présence du card. J. Mindszenty” mozgalom küld szónokot.

*

Madleine Belbreil kérdezi: „Istenem, te mindenütt jelen vagy. Hogy lehet, hogy én oly sokszor máshol vagyok?”
(Ki tud felelni e kérdésre?)

HOLLANDIA

Halálozás: március 2-án hívta magához az Úr **Anni nővért, Csídei Katalin Erzsébetet**. A jó Isten adja meg számára az örök életet.

NÉMETORSZÁG

Augsburg: Keresztelés: február 2-án részesült a neu-ulmi szentmise keretében a keresztség szentségében **Bancsi Pirokka** és **Laboda János**. Szívvel gratulálunk a boldog szülőknek.

Halálozás: január 27-én, 73 éves korában elhunyt **v. Vértes Béla**. — Nyugodjék békében.

† DR VITÉZ ÓVARI SZEŐKE KÁLMÁN

1911 – 1986

m. kir. szék. orvos-százados, 1986. ápr. 10-én Münchenben elhunyt. Számos magas kitüntetés, így az I. oszt. Bundesverdienstkreuz és a Croix du Combattant de l'Europe tulajdonosa volt, a németországi MHBK főcsoport-, valamint a Németországi Magyar YMCA/YWCA elnöki tisztét is betöltötte. A müncheni Perlacher Forst temetőben, ápr. 16-án, nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért a müncheni Damenstift-templomban — a magyar szentmise helyén — ápr. 20-án tartottak koncelebrációs gyászmisét. — Koszorúmegváltás címén a Kastli Magyar Gimnázium részére kértek adományokat: Ung. Gymnasium, Sparkasse Kastl, Kto.-Nr. 41 400, BLZ 752 501 10 címre. (Az elhunyt két fia, Szilárd és Csongor is orvos Münchenben. Kastli diákok voltak.)

Szeőke Kálmánnal a nemzeti emigráció egyik közismert személyisége, a hozzáforduló menekültek ügyeinek fáradhatatlan segítője, minden hazafias megmozdulás aktív résztvevője távozott az Örök Hazába. (—)

OLASZORSZÁG

Róma: Halálozás: február 15-én, 66 éves korában meghalt **Picicocchi Michale** né sz. **Hornyai Valéria**. — Nyugodjék békében.

SVÁJC

A keresztség szentségében részesültek **Kardos Zsuzsanna**, valamint **Walter Tamás** és **Anikó Vetroz**-ban és **Senehi Laurant Colombier**-ben március 29-én. Sok-sok örömet kívánunk nekik.

A bérmálás szentségében a Szentlélek kegyelmét nyerte **Schneider Christine La Chaux-de-Fond**-ban márc. 16-án.

Hosszas szenvedés után március 3-án a jó Isten magához hívta **Flamm Rezsőt** **Genf**-ben, 52 éves korában. Hozzá tartozóinak és barátainak sok lelki vigaszt kívánunk.

LEUVENI ÖREGDIÁKOK, FIGYELEM!

A Leuveni Egyetem öregdiákjai július 5-én és 6-án rendezik meg találkozójukat Leuvenben. Minden volt diákot családjával együtt szeretettel vár a rendezőség.

Az érdeklődők jelentkezzenek az alábbi címen: **Igó-Kemenes Jutka, F-01210 Moëns (F. V.) 12. La Corbière, Codex 6 bis, Tel.: 0033 / 504 057 14.**

KETTŐS SZÜLETÉS NAP

A múlt hónapban, április 9-én Kitzbühelben (Ausztria) ünnepelte 104. születésnapját Hevesy Pál, az Osztrák-Magyar Monarchia utolsó, még életben levő diplomátja. Pályafutását I. Ferenc József uralkodása alatt Buenos Airesben kezdte. Az első világháború idején előbb Bécsben, majd Bernben szolgált. Horthy kormányzósága alatt, 1927 és 1929 között Genfben, a Népszövetségnél Magyarország állandó képviselőtét látta el. Aktív diplomáciai pályáját a királyi Spanyolországban, Madridban fejezte be. „Pali bácsi” ma is kitűnő szellemi és testi egészségnek örvendő.

*

Ugyancsak április 9-én töltötte be 80. évét Doráti Antal, az USA-ban élő világhírű karmester. A budapesti Zeneakadémián Kodály, Bartók és Weiner tanítványa volt, de már 22 éves korában külföldre került, s egy év múlva a münsteri Operaház dirigense. 1935-től, mint a hírneves Montecarlói Orosz Balett karmestere vendégszerepel Amerikában és Ausztráliában. Később a dalmasi, majd a minneapoliszi szimfonikusok dirigense. Az 56-os magyar forradalom után a menekült zenészekből alakult „Philharmonia Hungarica” zenekarnak évekig ő volt a vezető karmestere s a zenekarral úgyszólván az egész világot bejárta. (—)

FELHÍVÁS!

Minden magyar egyháztörténeti szakértő és a magyar egyháztörténetet kedvelő, aki a magyar egyháztörténet egy-egy pontját (akár pl. valamelyik plébánia történetét, stb.) kutatja, vagy majd csak ezután szeretné kutatni, legyen szíves megküldeni nevét és érdeklődési területét a következő címre:

Horváth Tibor SJ, Regis College
15 St. Mary Street, Toronto, ONT
Canada, M4Y 2R5.

A Magyar Egyháztörténeti Munkaközösség

RÓMÁBA UTAZÓ MAGYAROK

A Szent Péter bazilika előcsarnokában — a főkapun belépve jobbra — levő többnyelvű információs pultnál ingyen kapható a

„Római Magyar Tájékoztató”

amelyet az idén is összeállítottam Rómába jövő honfitársainknak hasznos tudnivalókkal. Megtudjuk belőle, hogy májustól októberig énekes magyar szentmisét tartok szentbeszéddel minden kedden reggel 8.30 órakor a Szt. Péter bazilika magyar kápolnájában; jelentkezők esetén pénteki napon d.u. 3 órakor egy katekumbában, csütörtöki napokon pedig Assisiben; mindez mindig magyar nyelvű vezetéssel egybekötve.

Megtudjuk azt is, hogy a római Szent István Zarándokházban (cím: via del Casaleto 481, I-00151 Roma, Tel.: 537.33.19) és az ugyancsak magyar nővérektől vezetett Villá Mater Redemptoris nevű házban (via Francesco Tamagno, I-00168 Roma, tel.: 627.79.53) a szállodákénál jóval olcsóbban lehet szállást kapni. Bővebb felvilágosítás és helyfoglalás levélben, vagy telefonon, nyári hónapokra lehetőleg már hónapokkal előbb.

Egyéb hasznos adatokkal együtt megtudjuk azt is, hogy a Szt. István Zarándokházban kapható, ill. megrendelhető egy újabb magyarul is kiadott képes album, amely Róma nevezetességeinek színes képeit tartalmazza magyarázatokkal együtt: a mai Róma képeivel 9.000, a régi és a mai Róma összehasonlított képeivel 10.000 líra az ára.

P. Salamon Z. László OFM Cap.
magyar lelkipásztor

FELVÉTEL

A MAGYAR GIMNÁZIUMBAN

A bajorországi Kastlban működő Magyar Gimnázium felvételt hirdet az 1986-1987-es tanévre. Felvételre jelentkezhet minden olyan egészséges fiú vagy leány, aki legalább az elemi iskola 4. osztályát, vagy a gimnázium (ill. annak megfelelő más iskolát, mint pl. általános iskola, stb.) magasabb osztályát sikerrel elvégezte.

A Magyar Gimnázium a bajor kultuszminisztérium által engedélyezett nyelvi tagozatú magániskola, amelynek tanítási nyelve a magyar, a további nyelvek tanítási sorrendje: német (5. osztálytól), angol (7. osztálytól) és latin illetve francia (9. osztálytól, választás szerint).

Mivel a tanítás nyelve magyar, elvárjuk, hogy a tanulók a magyar nyelvet beszéljék, vagy legalábbis megértsék. Magyarul nem beszélő tanulóknak külön kurzusokat rendezünk. Ebben az esetben azonban lehet, hogy a magyarul nem beszélő tanuló évet veszít.

A tanulókat külön leány- és fiúinternátusban helyezzük el. A leányinternátust katolikus szerzetesnők vezetik. Iskolánk fenntartója a Magyar Iskolabizottság (Ungarischer Schulverein).

Érdeklődők a következő címen jelentkezhetnek: **Ung. Gymnasium Kastl, Klosterberg 2, D-8455 Kast. Tel.: (09625) 249 vagy 542.**

Jelentkezési határidő: 1986. június 1. Igazgatóság

*

HA NEM LESZ TÖBBÉ ISKOLÁNK

*Ha egyszer nem lesz többé iskolánk —
Ha nem lesz üvegház gyöngye
palántáknak —*

*Ha nem lesz tanterem,
Hol a tanító nyíló ajkán
Az ige-virág magyarul terem,
Ha nem lesz többé szentesített mód
Oktatni gyermekünk az ősi szóra,
Ha minden jussunkból kivettünk:
Egy Iskola lesz egész életünk,
S mindenki mindenkinek tanítója.
Bölcsék leszünk, szentek leszünk,
Hogy gyermekeink lelkéhez közel,
Mindig közel legyünk.*

*Nem leszünk semmi más:
Hitben, hűségben, tisztaságban
Egymásnak folytonos példaadás.*

(Reményik Sándor verséből)

ERDÉLYÉRT

Segítsük továbbra is testvéreink Erdélyben!

Minden emelkedik az idők folyamán, így — sajnos — az erdélyi csomagok ára is. Jelenleg egy csomag ára DM 125.—. Befizethető az Életünk kontójára: Post-scheckkonto Kto.-Nr. 606 50-803, Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto, München. A befizetéseket az Életünk kiadóhivatala továbbítja. — Tekintettel arra, hogy a Quelle-cég ügyintézésénél panaszok merültek fel, rövid idő óta a Palatinus-cégnél rendeljük meg a csomagok küldését. Az új cég pontosan dolgozik, panaszra ezideig nem adott okot.

BUDAVÁR NYÁRI CSERKÉSZTÁBOR

A Magyar Cserkészszövetség Európai Kerületének nagy családja örömmel hirdeti meg kiscserkészei, leány- és fiú-cserkészei számára — Budavár felszabadításának 300. évfordulója alkalmából — 1986. júl. 26-tól aug. 6-ig rendezendő

BUDAVÁR CSERKÉSZTÁBORÁT

a Kastli Magyar Gimnázium melletti erdőcskében; — a kiscserkészeknek pedig a bärnhofi vadászházban (Kastl).
Jelentkezni lehet a cserkészparancsnoknál, szórvány cserkészeknek pedig az Európai Kerület központjánál. — (Ung. Pfadfinderbund, Oberförhringer Str. 40, D-8000 München 81.)
Szeretettel várja cserkészeit: az Európai Cserkészkerület.

FELHÍVÁS

Bajorországban élő nem hivatásos magyar képzőművészek (Freizeitkünstler) részvételével ez év őszén kiállítás tervét Münchenben. A szükséges kezdeti lépések megtételéhez kérjük az érdeklődő művészek mielőbbi írásbeli jelentkezésüket a következő címen: Ungarischer Kulturbund e.V., Zweibrückenstr. 2/IV, D-8000 München 2.

Rövidesen megjelenik!

Kölley György:

ÉRTETEK ÉS MIATTATOK

című kb. 200 oldalas önéletrajza.

A megrendítő könyv a cserkészélet betiltásától az orosz fogságon és a hazai börtönökön keresztül a nyugati cserkészéletig mindenről beszámol. Az utolsó 40 év hiteles kortörténelmi dokumentuma.

Megrendelhető a szerző címén: Oberföhringer Str. 40, D-8000 München 81. Ára US \$ 12,-, vagy DM 25,-. Az összeget a szerző nevére kitöltött csekken, vagy „Förderer der Ung. Pfadfinder e.V., Postscheck München, Kto.-Nr. 1314 19-804 „Értetek és miattatok” megjelöléssel.

Amerikában, Kölley atya húgánál: Dr. Oszlányi Katalin, 234 Electric Avenue, Monterey Park, California 91754, USA. Telefon (818) 570 0116.

Az előfizetési díjat vagy könyvrendelések árát kérjük **Postacsek-kontónkra vagy postán** (ne bankon!) keresztül átutalni!

Használja ki!
FORDÍTÁS, ASYL/NÉMETSÉG, BIZTOSÍTÁS

Evtizedes tapasztalattal hiteles dipl. + műszaki + tudományos + egyéb fordítás: **legrövidebb határidővel + kedvező áron.** Asyl (Zirndorf előtt!) + németégi + jogi ügyek. Előnyös autó + élet + minden egyéb biztosítás, segély. **Önállóknak** külön programok! **LÉVAI** August, 4300 Essen. Lehnsgrund 24. Telefon 02 01 / 71 15 82.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

ÚJDONSÁG! MEGJELENT!

Borbándi Gyula:

A MAGYAR EMIGRÁCIÓ ÉLETRAJZA 1945 - 1985

Megrendelhető: Büchergilde - Könyvbarátok Köre (Schweiz), Mühli-Steigrain 18, CH-4125 Riehen, és minden magyar könyvkereskedésben - Ára: DM 62,-

Rupp László hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Postfach 162. D-8000 München 1. - ☎ (0 89) 53 02 35.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar - német és német - magyar. Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. Daimlerstr. 249. D - 4040 Neuss. Telefon (0 21 01) 54 13 17.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK - FOTOMUNKÁK PASSFOTO**FOTO DOBOS**

Rindermarkt 16

8000 München 2 - Telefon (0 89) 26 51 22

HIRDETÉSEK

Keresünk: Bécsben, Münchenben vagy Augsburgban, káspénzért, 2-3 szobás, elsőemeleti, beköltözhető örök- vagy bérletként összkomforttal. Válaszokat kérjük: **dr. Nyáry Péter** címére. Nervenkrankenhaus, 8770 Lohr am Main.

Esseni házaspár keres tarokk-partnert. Választ **„Ruhrvidék”** jelígre a kiadóra kér.

Gyermekgyógyászt keresünk, aki saját praxist nyitna **Koblenz**-ben, (Ny.-Németország, 100.000 lakos). - Helység biztosítható. Választ: **„Koblenz”** jelígre a kiadóra.

BÉLYEGGYÜJTŐK!

Minden magyar bélyeg hiányjegyűk alapján szállítunk! - Kérje ajánlatunkat! - Specialitások: Levelek - Ritkaságok - Zeppelinrepülések - Tévényomatok - Különlegességek állandó vétele és eladása.

Kérje díjtalan készletjegyzékünket. Postacím: **TAL AG Abt. Philatelie Postfach 631, CH-9001 St. Gallen**

NEMZETŐR KÖNYVEK DM

Tollas Tibor: Forgószélben Válogatott versek, 250 old. fűzve 30,-
vászonskötésben 38,-

Fehérvári István: Szovjetvilág Magyarországon 1945 - 1956 fűzve 35,-
keménykötésben 45,-

Szolcsenyicin: Gulag csak II. kötet. Oroszból fordította Sente Imre. 30,-

Rozanich István: A másik partról (versek) fűzve 12,-

Dálnoki Veress Lajos: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászonkötésben 80,-

Megrendelhető a könyv árának beküldésével: Nemzetőr, Ferchenbachstr. 88, D-8000 München 50, BRD címen.

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2
Telefon (0 89) 1 29 63 93 DM

Egri Bikavér	7,30
Alföldi Olaszrizling I.	5,70
Alföldi Kékfrankos I.	5,70
Abasári Rizling 0,7	5,95
Debrői Hárslevelű	6,80
Badaacsonyi Kéknyelű	7,20
Badaacsonyi Szürkebarát	7,30
Soproni Kékfrankos	6,80
Villányi Burgundi	7,30
Hajósi Cabernet	7,30
Boglári Olaszrizling	6,-
Boglári Kékfrankos	6,-
Boglári Cabernet-rosé	6,-
Csopaki Rizling	6,80
Zöldszilváni	7,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12,50
Vilmos körtepálinka	24,50
Császárkörte	19,50
Kecskeméti barackpálinka	27,-
Cseresznye pálinka	24,50
Szilvapálinka	17,50
Kosher Szilva pálinka 0,8	32,-
Hubertus	21,-
Beverage Bitters 0,5 lit.	17,-
Pék szalámi	kg 27,-
Csabai	kg 25,-
Gyulai	kg 23,-
Házi kolbász	kg 19,-
Kalocsai tarhonya	1/2 kg 3,60
Nagykoktatésza	1/2 kg 3,50
Paprika káposztával	0,7 lit 4,90
Hegyes erőspaprika	4,90
Hegyes csipőspaprika	4,90
Disznósajt	kg 12,50
Véres- májashurka	kg 13,-
Gulyáskrém tubus	1,80

— Üvegárút is szállítunk —

VÁMMENTES KÜLDEMÉNYEK MAGYARORSZÁGRA!!!

Külföldi befizetők ajándéka — magyarországi rokonok / barátok részére.

Ajándék autók, színes TV-k, fotócikek és egyéb műszaki / háztartási gépek.

Ajándék csomagok vagy szabadválasztású **Élelmiszer utalványok.**

Öröklakások — üdültetések — külföldi nyaralások és még sok más szolgáltatás.

Kérje színes árjegyzékünket a mellékelt kuponnal →

MAGNUS

GMBH
Internationale Repräsentanz
IKKA / OTP Nyugat-németországi fűgynöksége.

K U P O N

Kérem küldjék meg nekem, vásárlási kötelezettség nélkül, az IKKA ajándékszolgálat színes, képes katalógusát. Az érdeklődő neve

utca és házszám

Irányító szám, lakóhely

MAGNUS GmbH

Im Feldchen 35
6000 Frankfurt / M. 56
Telefon (0 61 01) 4 77 12

Budapesten élő, 36 éves nő, házasság céljából megismerkedne Nyugaton élő férfival. Választ **„Szolid”** jelígre a kiadóra kér.

Akadémikus (1947) ezúton keresi hozzáillő, komoly szándékú keresztény férfi ismeretségét. Választ: **„Nem iszom, nem dohányzom”** jelígre a kiadóra kér.

Vidám, rendszerető, r. kat. férfi vagyok, 40/176, kis járáshibával, hajam lassan őszülőben, szakmám szabómeister. Keresem komoly szándékú hölgy ismeretségét, aki társam lenne, enyhítendő magányomat. Gyermekek nem akadály. Szimpátia esetén házasság lehetséges. Fényképes leveleket **„Tavaszi váró”** jelígre a kiadóra kérek.

Megjelent!

TÖTTÖSY ERNŐ: TÉBOLY

című könyve.

Egy művi tudathasadás története. A pszichiátriai kezelés a politika szolgálatában. Hiteles tanúságtétel és házaspártól dokumentum.

Ára 12.- US \$, vagy ezzel egyenértékű más valuta (DM 35,-; Sfr 30,-; Ffr. 100.-) és 2,- \$ portó.

Megrendelhető a Nemzetőr címen, vagy a szerzőnél: Dr. Ernest Töttös, 3 Ave. Lambeau, B-1200 Bruxelles.

ART DÉMÉNAGEMENTS S. A.

Szállítási vállalat

Szállítások beiföldre és külföldre, tengerentúlra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézése.

Magyarországra is szállítunk! Az összes keleti és nyugati államokba oda - vissza szállítunk.

Magyarországi képviselőnk:

Trans COOP. Honvéd utca 28
7400 Kaposvár. ☎ 0036 (82) 13 - 877.
Magyaroknak kedvezmény!

ART Déménagement S. A.

2 rte du Grand Lancy
CH - 1211 Genève 26

Telefon 0 22 / 43 36 32 (magyarul is!)

Privát cím: Keresztes László

58 rte de Vernier
CH - 1227 Carouge, GE

Telefon 0 22 / 42 98 36 este 7 óra után

FORDÍTÁS

Műszaki, tudományos és egyéb szövegek, okmányok, hitelesített fordítása magyarra/németre, kedvező áron, legrovidebb határidővel.

Ficsor László okl. mérnök, Rheinhausegenerstr. 10, D-4130 Moers 1.
Telefon (0 28 41) 3 34 72.

• **Kedvezményes áron kapható!** •

HIRDETTEM AZ I G É T !

Mindszenty szellemi végrendeletének ez a könyv az első gyöngye, amit kiadott a Mindszenty Alapítvány.

A könyv tartalmazza Mindszenty legfontosabb körleveleit, írásait és beszédeit, amiket harcban a megszállókkal írt vagy mondott, valamint felejtethetetlen körújtjain a világban szétszórt magyarokhoz intézett.

A 60 oldalas bevezető tanulmányt Kőzi Horváth József írta.

— **Legszébb ajándék!** —

Ára DM 20.- vagy \$ 10.- + portó.

M. SZERDAY — Metropolitan Verlag

KÖNYV ÉS HANGLEMEZ Sfr.

Brestyánszky: Kovács Margit (nagy képes album) 85,-
Harsányi Zsolt: Mathias Rex 50,-
Gulácsi Irén: Fekete völgyének 37,-
Pauler Gyula: Magyar nemzet története az Árpád-házi királyok alatt I., II. 80,-
Krudy: Pesti nőrabló 16,-
Lengyel: Kossuth Lajos öröksége 15,-
Nefzawi: Illatos kert (a szerelem kultúrája) 68,-

Németh L.: Homályból homályba I-II. 33,-

Nemeskürty: Önfia vágta sebé 16,-

Passuth: Hétszer vágott mező 40,-

Takáts: Régi magyar nagyasszonyok 21,-

Magyar szólások és közmondások 44,-

Moldova: Elhúzódó szüzesség 22,-

Szilvási: A néma 39,-

Tamási Áron összes novellái I-II. 39,-

Simon István: A magyar irodalom 16,-

Világirodalmi kisenciklopédia I-II. 93,-

— Minden Krudy, Német L., Nemeskürty, Passuth, Moldova, Szilvási könyv raktáron.

Kérje katalógusunkat! Válaszküpon ellenében: Európában Sfr. 2.-. Tengerentúlról rep. postával Sfr. 6.- értékben. Kérjük mellékelni postai költségre.

M. SZERDAY — Metropolitan Verlag

Teichweg 16, CH-4142 Münchenstein/Schw. ☎ 0 61/46 59 02, külföldről: 0041/61 46 59 02

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Oberföhringer Str. 40.
D-8000 München 81
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkézség.
Főszerkesztő: P. Szűke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
die Ungarische Oberseelsorge,
Oberföhringer Str. 40
8000 München 81.
Telefon: (0 89) 98 26 37 - 38.

Chefredakteur: P. János Szűke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 18 — pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 28,-.

ELŐFIZETÉS:

Az Életünk a helyi magyar lelkesek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkes. oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

Előfizetési ár egy évre DM 18,-

vagy ennek megfelelő valuta.

Tengerentúlra légipostával DM 28,-

Lapzárta: minden hónap 15-én.

Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postacsekkonto München:

Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,

Konto-Nr. 145 857 - BLZ 700 202 70

Kath. Ung. Seelsorge „Életünk“.

Druck: Danubia Druckerei GmbH,

Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auflage liegt bei: **Rundschreiben.** — A kiadvány egy részéhez körlevél van mellékelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontónkra, hanem **Postacsekkontónkra** kérünk: **Kath. Ungarn-Seelsorge - Sonderkonto - München, Postacsekkonto München. Konto-Nr. 606 50-803.**

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) **AGAPE** néven katolikus kiadó működik. Kiadványait mindenkinnek szeretettel ajánlja. Az eddig megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape, folyóirat (megjelenik minden DM

páratlan hónap végén) évi előfizetés 10,-

Isten népének története (Biblia képregényben. Eddig megjelent 21 fűzet)

egy- fűzet ára 2,20

Antal testvér (Pádai Szent Antal

élete képregényben, színes, 72 old.) 4,-

Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc

és világa (142 old., 72 színes képpel) 17,-

Malinski-Bujak: II. János Pál (210 o.,

111 fekete-fehér és 42 színes képpel) 17,-

Képes Biblia 20,-

C. B. de Gasztold: Imák a bárkából 3,10

A keresztfához megyek (Keresztutak

gyűjteménye) 5,-

Harmath K.: Megváltásunk szent

éve (brosúra) 1,-

I. Loidl: A fatimai látnokok (bros.) 1,-

Ezenkívül kaphatók még természetből vett

motivumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-

nagyságú képek) bibliai vagy más aföriz-

mával; katolikus zsebnaptár és falinaptár.

A kiadó címe: AGAPE, Cara Dusana 4,

YU - 21000 Novi Sad, Jugoszlávia.

Az AGAPE szívesen vállal mindennemű

nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Ju-

goszláviában, a nyugatiakhoz képest iger

méltányos áron!

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

Mindszenty József: Hirdettem az Igét (1944-1975). — 300 oldal, vászonkötésben DM 20,- vagy \$ 10,-

Kardinal Mindszenty: Erinnerungen, 4. kiad., v. sz. köt., DM 40,- \$ 22,-

Kőzi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv DM 6,- \$ 4,-

Hermann Egged: A katolikus Egyház története 1914-ig. Az egyetlen modern magyar egyháztörténet. 582 oldal. DM 32,-

Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászonkötésben DM 20,- \$ 10,-

Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv, képes kalauz 48 képpel, ebből 32 színes DM 12,- \$ 6,-

Mindszenty József: Napi jegyzetek, 480 o., v. szon k. DM 32,- \$ 15,-

Meszlényi Antal: Magyar szentek és szentéletű magyarok. 300 oldal, vászonkötésben DM 20,- \$ 10,-

Szállítással + portóköltséggel.

Megrendelhető:

az **„ÉLETÜNK”** kiadóhivatalánál

Oberföhringer Str. 40

D-8000 München 81 W. Germany